

DANIELPA QELLQASQAN LIBRO

Kay libroqa Diosmanta willakuq Danielpa sutinwan sutichasqa librom. Kay libroqa qellqasqa karqa Judio runakuna huklaw nacionpi ñakarichisqa kasqanku tiempopim. Danielqa paywan kuska ñakariq runakunatam kallpancharqa chaynapi Diosmanta ama rakikunankupaq. Paykunatam yanaparqa confiakuspa Diosllapi suyanankupaq. Kay libropi qellqasqa kaqkunaqa karqa Babilonia nacionpi kachkaptinkum chaynataq Rey Nabucodonosor gobiernachkaptinmi. Chay nacionpim karqa preso pusasqanku Judio casta mozokunapas. Taytacha-mamachakuna adoraq reymi paykunata kamachirqa Diosninkuta qepanchakunankupaq ichaqa paykunam wañuytapas mana manchakuspanku Diosninkumanta mana kacharikuqakuchu.

Kay libroqa iskay parteman rakisqam kanman:

Punta kaq partem willakun Danielmantawan mozomasinkunamanta chaynataq ñakari-chinqinku reywan churanakusqankumantapas (1-6).

Iskay kaq parteñataqmi willakun kimsa revelacionpi rikchanachiykunawan Danielman Dios qawachisqanmanta. Chay rikchanachiykunam karqa munaychakuq nacionkuna imaynam hatunyaruspa tuñichisqa kanankumanta chaynataq ñakarichikuq reykuna humi-llachisqa kaptinku Diospa runankuna vencenanmanta (7-12).

Babilonia llaqtapi Daniel tarikusqanmanta

1 ¹Juda nacionpa reynin Joacim kimsa watamanña gobiernachkaptinmi Babilonia nacionpa reynin Nabucodonosor hamurqa Jerusalem llaqtapa contranpi hinaspam llaqtapa muyuriqninpi campamentonta churarurqa. ²Juda nacionpa reynin Joacimtam Diospa templonpi kaq achka serviciokunatawan Señor qoykurqa Rey Nabucodonosorman hinaptinmi chay reyqa tukuy imata aparqa Sinar sutiyoq Babilonia nacionman, apasqan serviciokunatam churaykurqa taytachanpa kapuqninkuna waqaychana wasinman. ³Chaymantam Rey Nabucodonosorqa palacionpi serviqninkunapa jefen Aspenazta kaynata kamachirqa:

—Israelpa mirayninpi tarikuq reypa castankunatayá pusamuway, pusamuwaytaqyá ancha reqsisqa kamachikuqkunamanta ⁴mozokunatapas. Paykunaqa kanqa allin qawapasllaña qarikunam, tukuy imapas yachaq hinaspa allin entiendeq qarikunam, paykunaqa kanqa palacioypi servikunankupaq hinamá. Paykunatayá yachachichunku kay Caldea lawpi rimaytawan libronchikkuna leeyta —nispa.

⁵Rey Nabucodonosorqa kamachikurqataqmi:

—Chay akllasqayki mozokunamanqa sapa punchawmi qonki ñoqapa mi-ku-nayta, tomanqakupas imam ñoqapa tomanay vinotataqmi. Kimsa wata yachachiptinkum serviqniykuna kanqa —nispa.

Danielwan kimsantin llaqtamasinkuna reypa palacionpi kasqankumanta

⁶Judapa mirayninmanta chay akllasqa mozokunawanmi kachkarqa Daniel, Ananias, Misael hinaspa Azarias, paykunaqa karqa Judapa mirayninmi. ⁷Paykunapa

sutintam chay palaciopi servikuqkunapa jefen tkrarurqa. Danielpa sutinmi karqa Beltsasar, Ananiaspa sutinmi karqa Sadrac, Misaelpa sutinmi karqa Mesac, Azariaspa sutinñataqmi karqa Abed-nego. ⁸Danielmi tukuy sonqonwan tantearurqa reypa mikuynin qosqankuta ama mikunanpaq hinaspa vino qosqankutapas ama tomananpaq. Diospa qayllanpi millakuyapaq hina mana karunanpaqmi mana munarqachu chaykuna chaskiytaqa. Chayraykum Danielqa chay palaciopi serviqkunapa jefenta ruegoqurqa chay mikuykunata ama qonanpaq. ⁹Diospuni palaciopi serviqkunapa jefenta sonqochaykuptinmi Daniela llakipayarisan kuyapayarirqa. ¹⁰Paymá Daniela nirqa:

—Ñoqaqa manchakunim Reyniytaqa, paymi kamachiwarqa imam qamkunapa mikunaykichiktawan tomanaykichikta. Uyaykichik wakín wiñaymasikichik mozokunapa uyanmanta hukmanyasqata rey rikuruspanqa qamkunaraykuchá wañurachiwanqa —nispa.

¹¹Hinaptinmi Daniel rimapayarqa chay jefepa churasqan mayordomota. Paytaqa churarqa Danielmanta, Ananiasmanta, Misaelmanta hinaspa Azarias manta cuentallikunanpaqmi. ¹²Paytamá Daniel nirqa:

—Ruegakuykim ñoqaykuta pruebawanaykikupaq, chunka punchawyá mikuchiwayku verdurakunallata hinaspayá yakullatataq tomasaqkupas. ¹³Chaymantayá rikchayniykuta tupanachiy reypa mikunan mikuq mozokunawan hinaspañayá ñoqaykuwanqa ruray imam tanteasqaykiman hina —nispa.

¹⁴Chaynapimá mayordomoqa imam mañakusqankuta uyariykuspan chunka punchaw pruebarqa. ¹⁵Chunka punchaw pasaruqinmi chay mozokunapa rikchayninqa reypa mikuynin mikuq wakín mozokunapa rikchayninmantapas aswan allinraq karqa. ¹⁶Chaynapim mayordomoqa apakuña chay mozokunapaq reypa qosqan mikuytawan vinota hinaspa mozokunamanqa qoq verdurallataña.

¹⁷Chay tawantin mozokunamanmi Dios qorqa yachaytawan allin yuyayniyoq kayta, chaynapim yacharqaku librokunapi kaqkunatawan tukuy ima yachaykunata. Danielqa entienderqataqmi llaqa revelacionkunapa hinaspa mosqoykunapa imam ninantapas. ¹⁸Reypa kamachisqanman hina mozokunata paypa ñawpaqinman pusanankupaq kimsa wataña cumplikuruqinmi chay palaciopi serviqkunapa jefen paykunata pusarqa Rey Nabucodonosorman. ¹⁹Paykunawanmi rey rimarqa, ichaqa chay llapallan mozokunapiqa manam hukllatapas tarirqachu Daniela, Ananiasta, Misaelta hinaspa Azariasta hinaqa. Chaynapim paykunaqa akllasqa karqaku reypa serviqninña kanankupaq. ²⁰Imapas yachay kaqkunamantawan entiendena kaqkunamanta rey tapuspanmi paykunata tarirqa nacionninpi brujokunamantapas hinaspa espiritistakunamantapas chunka kuti yachayniyoqta. ²¹Chaynapim Danielaqa reyta servirqa Ciro sutiyoy reypa gobiernasqan punta watakama.

Rey Nabucodonosorpa mosqoyninmanta

2 ¹Iskay watamanña rey Nabucodonosor gobiernachkaspanmi mosqorurqa, sonqon hukmanyaruqinmi manaña puñuytapas atirqachu. ²Chayraykum qayachirqa brujokunata, espiritistakunata hinaspa musyaqkunata, qayachirqataqmi Caldea runakunamanta yachaqkunatapas, chaynapimá paykunaqa hamurqaku reypa qayllanman. ³Reymi paykunata nirqa:

—Mosqorusqayraykum imam ninanta mana yachaspay hukmanyasqa kachkani —nispa.

⁴Hinaptinmi Caldea runakunapi kaq yachaqkuna Aram lawpi rimayninkuman hina reyta kaynata nirqaku:

—Wiñaypaq kawsakuq reyllayku, imam ninanta willaykunaykupaqyá mosqos-qaykita willaykuwayku —nispa.

⁵Chaymi reyñataq nirqa:

—Ñoqaqa chunkay-chunkaytam tanteakuruni chaynaqa qamkunayá allinta uyariway-chik: Mosqosqaytapas hinaspa imam ninantapas mana willawaspaykichikqa tisapasqam kankichik, wasikichikpas qopa patañam rikurirunqa. ⁶Ichaqa imam mosqorusqaytawan imam ninantapas willaykuwaptikichikqa qamkunamanmi qosqaykichik regalokunata hinaspa premiokunata, chaywanpas qamkunataqa ancha reqsisqatam rurasqaykichik, chaynaqa willaykuwaychikyá imam mosqorusqaytawan imam ninanta —nispa.

⁷Chaymi yachaqkuna yapamanta reyta nirqaku:

—Reynillayku, qamqa niykuwaykuyá imam mosqorusqaykita hinaptinqa ño-qaykupas willaykusqaykikum imam ninanta —nispa.

⁸Hinaptinmi reyñataq nirqa:

—Ñoqaqariki yachanipunim qamkunaqa tiempo pasachiy munasqaykichikta, qamkunaqariki yachankichikmi chunkay-chunkay tanteakurusqaytaqa. ⁹Imam mosqorusqayta mana willawaptikichikqa llapallaykichikpaqmi kachkan huk castigolla, cheqaptapunipas qamkunaqa kay tantearusqay pasarunanpaqmi llullakunata hinaspa yanqakunata niwanaykichikpaq tanteanakurunkichik. Chaynaqa niwaychikyá imam mosqorusqaytapas, chaychiki chayraq yachasaq chay mosqoy-niypa imam ninan willaway atinaykichiktapas —nispa.

¹⁰Hinaptinmi chay yachaqkuna reyta nirqaku:

—Kay pachapiqa manam pipas kanchu qam reyniykupa mañakusqan willakuy atiq runaqa, manataqmi kunankamaqa reyrunaqa mayñaña hatun kaspapas otaq mayñaña atinyioq kaspapas mañakurqachu kay qampa mañakusqayki hina sasa-sasataqa, manamá chaynataqa mañakurqakuchu mayqen brujomantapas, espiritistamantapas nitaq Caldea runakunapi kaq yachaqkunamantapas. ¹¹Qampa mañakusqaykiqa reynillayku, ancha-ancha sasallañam, manam chaytaqa pipas willasunkimanchu. Atispaqariki-atinman dioskunallam ichaqa paykunaqa manamiki *yachan runakunawanchu —nispa.

¹²Chayta uyariyuspanmi reyqa llumpa-llumpayta piñakururqa hinaspa kamachirqa Babilonia nacionpi llapallan yachayniyoq runakunata wañuchinankupaq. ¹³Chaynata rey decretaruptinmi Danieltapas llaqtamasinkunatawan maskarqaku wañurachinankupaq.

Reyqa mosqoyninta Daniel willaykusqanmanta

¹⁴Arioc sutiyoq runam karqa reyta waqaychaq soldadokunapa capitannin, paymi lloqsirqa chay yachayniyoq runakunata wañuchinanpaq. Ichaqa Danielmi paywan rimarqa sumaqlataña, yachayllawanña rimaspanmi ¹⁵tapurqa:

—¿Imaynanpitaq reyqa kamaykachikamun kayñaña llumpay decretotaqa? —nispa.

Hinaptinmi Arioc imam pasakusqanmanta willarqa Danielman. ¹⁶Chaymi Daniel yaykurqa reyqa kasqanman hinaspa ruegoqurqa tumpata suyaykunapay chaynapi reyqa mosqorusqantawan imam ninanta willaykunapay. ¹⁷Wasinman Daniel kutiruspanmi imam pasakusqanmanta willarqa llaqtamasin Ananiasman, Misaelman hinaspa Azariasman. ¹⁸Willakurqaqa chay pakasqa kaqkunamanta Hanaq Pacha Diospa yanapakuyninta mañakunankupaqmi chaynapi Babilonia nacionpi wakin yachayniyoq runakunawan kuska mana wañurunankupaq. ¹⁹Chay tutam Daniela Diospuni qawachirqa chay pakasqa kaqkunataqa huk revelacionpi chaymi Danielqa hanaq pacha Diosta alabarqa ²⁰kaynata:

- Wiñaymanta wiñaykamayá
 alabasqa kachun Diospa sutinqa.
 Paymantamiki hamun tukuy yachaykunaqa.
 Paymantamiki hamun tukuy atiyqa.
- ²¹ Payllam tikran tiempokunatapas.
 Payllam pasachin imam pasanantapas.
 Payllam reykunatapas gobiernomanta horqoykun.
 Payllam reykunatapas gobiernanapaq churaykun.
 Payllamiki yachaysapakunatapas yachachin.
 Payllamiki yuyaysapakunatapas entiendechin.
- ²² Sasa entiendena kaqkunatam payqa runakunaman qawachin.
 Pakasqakuna kaqkunatam payqa runakunaman qawachin.
 Payqariki yachanmi tutayaypi kaqkunataqa.
 Paywanmiki kachkan achkiyqa.
- ²³ Abueloykunapa Diosnin, qanmanmi graciasta qoyki.
 Abueloykunapa Diosnin, qamtam ñoqaqa alabayki.
 Qanmiki ñoqamanqa qowarqanki yachayta.
 Qanmiki ñoqamanqa qowarqanki atiyta.
 Kunanmá qawaykachiwankiku imam mañakusqaykuta.
 Kunanmá yachaykachiwankiku reypa mosqorusqanta.

²⁴Chaymantam Danielqa pasarqa Ariocwan rimamuq, paytamiki reyqa kama-chirqa Babilonia nacionpi llapallan yachayniyoq runakunata wañuchinanpaq. Danielmá payta nirqa:

—Amayá wañuchiychu Babilonia nacionpi yachayniyoq runakunataqa. Ñoqatayá reyman pusuway hinaptinmi mosqoyninpa imam ninanta willaykamusaq —nispa.

²⁵Hinaptinmi chaypunilla Arioc pusarqa Daniela Rey Nabucodonosorpa ñaw-paqninman hinaspam kaynata nirqa:

—Reylláy, Juda nacionmanta preso hamuqkuna ukupim tariramuni mosqorus-qaykupa imam ninantapas willaykuy atiqta —nispa.

²⁶Hinaptinmi Beltsasar sutiyoq Daniela rey tapurqa:

—¿Yaqachum imam mosqorusqaytawan imam ninanta willaykuwankiman? —nispa.

²⁷Chaymi Danielñataq kaynata nirqa:

—Chay pakasqa kaqkuna mosqorusqaykitaqa manam willayta atisunkimanchu yachayniyoq runakunapas nitaq espiritista runakunapas nitaq brujokunapas nitaq adivinaq runakunapas. ²⁸Ichaqa kachkanmi hanaq pachapi Dios, payllam kayna pakasqa kaqkunataqa reqsichin hinaspam qanmanpas, Reylláy Nabucodonosor, reqsichisunki hamuq tiempokunapi imam pasanantamanta. Ñoqam willasqayki puñuchkaspa imam mosqorusqaykitawan revelacionpi chaskisqaykita, chayqariki kaynam karqa: ²⁹Reynilláy, qanmi camaykipi kachkaspayki hamuq tiempokunapi kananmanta piensamientopa intusqan kachkarqanki hinaptinmi pakasqa kaqku-na reqsichiq qanman willasurqanki. ³⁰Chay pakasqa kaqkunataqa ñoqamanpas qawachiwarqam, ichaqa chaytaqa qawachiwarqa manam llapallan kawsaq runa-mantapas aswan yachayniyoq kasqayraykuchu, chaytaqariki qawachiwarqa chay mosqorusqaykupa imam ninanta qanman willanaypaqmi chaynataq piensamiento-pa intusqan kasqaykitapas entiendenaykipaqmi.

³¹—Reynilláy, mosqoynikiqariki qawarqanki ñawpaqnikipi hatunkaray llumpay kancharichkaq hinaspa mancharikuypaq runa kaqla sayaqtam. ³²Chaypa umanqariki kasqa qori-purom, qasqonñataqmi brazonkunapiwan kasqa qollqemanta, wiksanñataqmi moqonkama kasqa bronceamanta. ³³Moqonmanta chakinkamañataqmi kasqa fierromanta, chakinkunañataqmi kasqa parten fierromanta, partenñataq kañasqa mitumanta. ³⁴Qawachkaptikim mana pipas horqomuchkaptillan huk rumi horqomusqa karqa, chay rumim kumpakamuspan hapirurqa chay parten fierromantawan mitumanta chakinpi hinaspa ñutuparurqa. ³⁵Chaynapimá qonqayta chay fierropas, kañasqa mitupas, broncepas, qollqepas hinaspa qoripas lliw rikurirurqa ñutu allpa hinallaña, cosecha tiempopi erapi wayrapa apasqan tamo hinallañam chaykunaqa rikurirurqa chaynapim maypi kasqanpas manaña yachakurqachu. Ichaqa chay runa kaqla sayaqta ñuturuq rumim ichaqa kay pachapas huntaykuyta hatu-hatun orqoman tikrakururqa. ³⁶Chaytamá qamqa mosqorqanki reynilláy. Kunanñataqmi willasqayki chaypa imam ninanta. ³⁷Reynilláy, qamqariki kanki reykunapapas reyninmi, Hanaq Pacha Diosmi qosurqanki nacionkunata munaychakuspa atiywan gobiernanaykipaq chaynataq allin reqsisqa kanaykipaq. ³⁸Qanmanqariki qosurqankitaqmi tukuy hinastinpi runakunatapas, animalkunatapas hinaspa alton pawaqkunatapas, chaykunataqariki qosurqanki munaychakunaykipaqmi. Reynilláy, qanmiki kanki chay sayaqpa qorimanta umanqa. ³⁹Qampa gobiernoyki tukuruptinñataqmi hatarimunqa huk gobiernona, ichaqa chay gobiernona menosmi kanqa qampa gobiernoykimantaqa, chaypa qepantañataqmi hatarimunqa bronceman rikchakuq kimsa kaq gobierno. Chay gobiernom tukuy kay pachapi munaychakunqa. ⁴⁰Chaymantañataqmi hatarimunqa fierro hina llumpay fuertellaña tawa kaq gobierno. Imaynam fierroqa tukuy imata pakipaspan ñutupan, chaynam kay gobiernopas llapallan chay gobiernokunata pakipaspan ñutuparunqa.

⁴¹—Reynilláy, rikurqankitaqmi chay sayaqpa chakinkunaqa hinaspa dedonkunaqa huknin parten mitumanta kasqanta huknin partenñataq fierromanta kasqanta, chayqariki nichkan chay gobiernonaq partepasqa kanantam, chaywanpas chay gobiernonaq partenqa kanqa fierro hina allin takyaqraqmi, qamqariki rikurqanki fierrowan taqrunasqa mitutam. ⁴²Imaynam chay sayaqpa chakinpa dedonkuna wakin karqa fierromanta wakinñataq kañasqa mitumanta, chaynam chay gobiernopas parten kanqa allin takyaq, partenñataq pisi atiyniyoqlla. ⁴³Reynilláy, qanmi rikurqanki chaqrusqa fierrotawan kañasqa mituta, chaynam chay gobiernopiqa runakunapas taqrunakunqaku ichaqa imaynam fierrowan mituqa mana cheqaptachu laqanakun chaynataqmi runakunapas manataq hukllawanakunmanchu. ⁴⁴Chay hamuq reykuna gobiernachkaptinmi Hanaq Pacha Dios hatarichinqa mana tuñichiy atina gobiernota, chay gobiernonaq huk runamanqa manam qosqachu kanqa wiñaypaqpas. Aswanqa chay gobiernom llapallan wakin gobiernokunata ñutupaspan chinkachinqa hinaptinmi chay puchuruq gobiernollaña takyanqa wiña-wiñaypaq. ⁴⁵Qamqariki reynilláy, rikurqankim mana pipas horqochkaptillan huk rumi kumpakamuspan fierrota, broncea, kañasqa mituta, qollqeta hinaspa qoritapas ñutuparusqanta. Chayraykum hatu-hatun Diosqa qanman qawachisurqanki hamuq punchawkunapi imam pasanmantam, chaynaqa chay mosqorwasqaykiqa ciertopunim, chaypa imam ninanpas cheqaptaqmi —nispa.

⁴⁶Chaynata Rey Nabucodonosor uyariykuspanmi Danielpa ñawpaqninpi qonqoranpa pampakama kumuykurqa hinaspa kamachirqa Danielman ofrendakunata ofrecenankupaq chaynataq inciensotapas kañapunankupaq. ⁴⁷Hinaspa Daniela nirqa:

—Cheqaptapunipas qamkunapa Diosnikichikmi llapa dioskunapa diosninqa, payqa reykunapapas kamachiqnintaqmi, payllam pakasqa kaqkunataqa rikuchiya ta atin. Chayraykum qamqa kay pakasqa kaqkunata rikuykachiwanki —nispa.

⁴⁸Danielta rey llumpayllataña hatunchaspanmi qorqa achkallaña suma-sumaq regalokunata hinaspa churarqa Babilonia lawpi prefecto kananpaq. Paytaqa churarurqataqmi chay nacionpi llapallan yachayniyoq runakunapa jefen kananpaqas. ⁴⁹Chaymantam reyta Daniel mañakurqa Sadracpaq, Mesacpaq hinaspa Abed-negopaq hinaptinmi rey churarqa Babilonia lawpi kamachikuqkuna kananpaq, kikin Danielñaataqmi quedarqa reypa palaciollanpi.

Qorimanta taytachata adorasqankumanta

3 ¹Rey Nabucodonosormi rurachirqa qorimanta taytachata, chaypa sayayninmi karqa iskay chunka qanchisniyoq metron, anchonñataqmi karqa iskay metro parten masniyoq. Payqa kamachikurqa Babilonia lawpi Dura sutiyoq pampapi chay taytachata sayachinankupaqmi. ²Rey Nabucodonosormi qayachimurqa prefectokunata, jefekunata, subprefektokunata, consejaqkunata, tesorerokunata, juezkunata hinaspa provinciankunapi llapallan autoridadkunata, paykunataqa qayachimurqa hamuspanku Rey Nabucodonosorpa rurachisqan taytachata dedicanankupaqmi. ³Chaynapimá chay nacionpi ancha reqsisqa runakunaqa huñunakamurqaku chay taytachapa ñawpaqninman chaynapi Rey Nabucodonosorpa sayachisqan taytachata dedicanankupaq. ⁴Reymanta willakuqmi qayarikuq hina kamachikurqa kaynata:

—Llapallan runakuna, lliw nacionkunamanta kaqkuna hinaspa imaymana rikchaq rimay rimaqkuna, uyariychikyá. ⁵Qamkunaqa trompetata, chirisuyata, guitarrata, taksa arpata, hatun arpata, antarata hinaspa tukuy rikchaq tocana kaqkunata uyarispam qonqorakunkichik hinaspa adorankichik Rey Nabucodonosorpa qorimanta sayachisqan taytachata. ⁶Pipas chay taytachapa ñawpaqninpi mana qonqorakuqqa hinaspa mana adoraqqa chaypunillam rupachkaq hornoman wischusqa kanqa —nispa.

⁷Chaypi huñunakuq llapallan runakunam uyariqraku chay tocaqkunapa tocasqanta hinaspa qonqorakuykusa adorarqaku chay reypa sayachisqan qorimanta taytachata.

⁸Hina chay ratollapitaqmi Caldea runakunapi kaq wakín yachayniyoqkunapas Rey Nabucodonosorman asuykurqaku judiokunata denuncianankupaq. ⁹Paykunamá nirqaku:

—Wiñaypaq kawsakuq reyllayku, ¹⁰qanmi kamachikurqanki llapachallan runakunaqa trompetata, chirisuyata, guitarrata, taksa arpata, hatun arpata, antarata hinaspa tukuy rikchaq tocana kaqkunata uyarispam qonqorakuykusa chay qorimanta taytachata adoranaykupaq. ¹¹Kamachiwarqankikutaqmi pipas mana qonqorakuqqa hinaspa mana adoraqqa chaypunilla rupachkaq hornoman wischusqa kananpaq. ¹²Ichaqa reynillayku, kachkanmi qampa kamachikusqaykita mana kasukuq judio runakuna, paykunataqa churarqankipas Babilonia lawpi kamachikuqkuna kanankupaqraqmi, chayna kachkaspapas paykunapaq manam yupaychankuchu taytachaykikunatapas nitaqmi adorankuchu qorimanta kay taytacha sayachisqaykitapas, paykunapa sutinqa Sadrac, Mesac hinaspa Abed-negom —nispa.

¹³Chaymi Rey Nabucodonosorqa ancha piñasqallaña pusachimurqa Sadracta, Mesacta hinaspa Abed-negota, paykunatam chaypunilla pasachimurqaku reypa ñawpaqninman. ¹⁴Hinaptinmi rey Nabucodonosorqa paykunata tapurqa:

—¿Cheqaptachum qamkunaqa taytachaykunata mana yupaychankichik, manachum adorankichik qorimanta sayachisqay taytachatapas? ¹⁵¿Chaynaqa listoqchum

kachkankichik llapallan tocaqkunapa tocasqanta uyariykuspa rurachisqay taytachapa ñawpaqninpi qonqorakunaykichikpaq hinaspa adoranaykichikpaq? Chayta mana adoraspaykichikqa chaypunillam rupachkaq hornoman wischusqa kankichik. ¿Yaqachum mayqan Diospas makiymantaqa libraykusunkichikman? —nispa.

¹⁶Hinaptinmi Sadracpiwan Mesac hinaspa Abed-nego nirqaku kaynata:

—Kay niwasqaykikumantaqa manam imatapas nisqaykikuchu. ¹⁷Rupachkaq hornoman wischuykachiwaptikikuqa yupaychasqayku Diosniykum libraykuwanqaku, libraykuwanqakutaqmi qampa makikimantapas. ¹⁸Chaynaqa reynillayku, manaña Diosniyku librawaptinkupas manam ñoqaykuqa yupaychasaqkuchu qampa taytachaykikunataqa, manataqmi adorasqakuchu qorimanta sayarichisqayki taytachatapas —nispa.

Kimsantin mozokuna hornomanta librasqa kasqankumanta

¹⁹Rey Nabucodonosormi uyanpas pukayanankama llumpa-llumpayta piñakururqa Sadracpa, Mesacpa hinaspa Abed-negopa contranpi hinasпам kamachikurqa hina kañanankumantapas qanchis kutikamaraq hornota aswan rupachinankupaq.

²⁰Tropankunapi tarikuq wakín kallpasapa soldadokunatam kamachirqa Sadracta, Mesacta hinaspa Abed-negota chaqnaruspa rupachkaq hornoman wischuykunankupaq.

²¹Chaynapim chay kimsantin mozokunataqa chay soldadokuna chaqnarurqaku. Chayna chaqnasqaqa karqaku hina capantillanmi, hina warantillanmi hinaspa hina uma wankintillanmi, chaynapimá rupachkaq hornoman wischuykurqaku. ²²Chaypunilla chay mozokunata wischunankupaq rey kamachikusqanraykumá chaynataq hornopas llumpa-llumpay rupasqanraykumá lenguachkaq nina wañurachirqa chay mozokuna wischuykuq soldadokunata. ²³Chaynaqa Sadracpas, Mesacpas hinaspa Abed-negopas hina chaqnasqam wichiyrqaku chay rupachkaq hornoman. ²⁴Hinaptinmi Rey Nabucodonosorpas admirasqallaña chaypunilla sayariruspan consejaqninkunata tapurqa:

—¿Manachum kimsa chaqnasqa runakunallata rupachkaq hornomanqa wischuykachirqaykichik? —nispa.

Hinaptinmi paykunañataq nirqaku:

—Arí, chaynam reynillayku —nispa.

²⁵Chaymi reyñataq nirqa:

—Ñoqaqa qawachkani tawa kacharisqa runakunatam, paykunaqa rupachkaq ninapa chawpinpim mana imanarisqa purikuchkanku, paykunawan puriq huknin runaqa rikchakusqa diosmanmi.

²⁶Chaynata niruspanmi Rey Nabucodonosorqa asuykurqa hornopa punkunman hinasпам qayakurqa:

—Alto-altopi kaq Diospa serviqnin Sadrac, Mesac, Abed-nego, qamkunaqa hawamanyá lloqsimuychik —nispa.

Chaymi kimsanku rupachkaq nina ukumanta lloqsimurqaku. ²⁷Chaymi prefectokuna, jefekuna, subprefectokuna, consejaqkuna paykunaman asuykurqaku hinasпам qawaykurqaku paykunataqa ninapas mana imanaspanta, chukchallankupas manam gaspasqachu kasqa, pachankupas manam imanarikusqachu, manataqmi rupasqa hinasqa asnayllapas-asnarirqakuchu.

²⁸Hinaptinmi Rey Nabucodonosor chay ratopi nirqa:

—Sadracpa, Mesacpa, Abed-negopa Diosninyá alabasqa kachun. Paymi angelninta kachamurqa hapipakuqnin serviqninkunata libraykunapaq. Arí, paykunaqa diosnillankuta adorayta munaspankum mana kasukurqakuchu ñoqapa kamachi-

kusqaytapas, wañuytapas mana manchakuspankum manataq yupaycharqakuchu huk dioskunataqa nitaqmi paykunaqa adorarqakuchu. ²⁹Chayraykum kamachini llapallan runakunata, llapallan nacionkunata chaynataq huk rikchaq rimayniyoq runakunatapas. Pipas Sadracpa, Mesacpa, Abed-negopa diosninpa contranpi rimaqkunaqa tisapasqam kanqaku, wasinkupas qopa pataman tikrasqam kanqa, paykunapa diosnin hina kayna librakuykuqqa manam kanchu —nispa.

³⁰Chaynapim Rey Nabucodonorqa chay kimsantin mozokunata aswan atiyniyoq kanankupaqrq churarqa chay Babilonia lawpi.

Rey Nabucodonosorpa locoyarusqanmanta

4 ¹Rey Nabucodonosormi cartata apachirqa kayna niqta:

Ñoqa Rey Nabucodonosormi munachkani llapallan runakuna, lliw nacionpi yachaqkuna, huk rikchaq rimayniyoqkuna hinaspa tukuy kay pachapi *yachaqkuna hawkalla tarikunaykichikta. ²Ñoqam munachkani alto-altopi Diospa admirakuypaq milagrokuna rurapuwassqanmanta willaykuyta.

³ ¡Mayna-mayna hatunmi paypa milagronkunaqa!

¡Mayna-mayna admirakuypaqmi paypa rurasqankunaqa!

Paypa gobiernonqa wiña-wiñaypaqmi takyanqa.

Payqa runapa tukuy mirayninpim munaychakunqa.

⁴Ñoqa Nabucodonosormi palacioypi hawka kawsakurqani, ñoqapaqa imaykunapas aswan-aswanmi yapakurqa. ⁵Ichaqa camaypi waqtapaykuspaymi mosqorurqani mancharikuypaqta, pensamientopa intusqanmi hukmanyarurqani. ⁶Chayraykum kamachikurqani Babilonia nacionpi llapallan yachayniyoq runakuna qayllayman hamunankupaq chaynapi mosqorusqaypa imam ninanta willawanankupaq.

⁷Qayllaymanmi hamurqaku brujokuna, espiritistakuna, Caldea runakunapi kaq yachaqkuna hinaspa adivinaq runakuna. Paykunamanmi willarqani imam mosqorusqayta, ichaqa manam atirqakuchu chay mosqoypa imam ninan willawayta.

⁸⁻⁹Qayllaymanqa hamurqataqmi diosniypa sutinwan sutichasqa Beltsasar sutiyoq Danielpas, paypiqariki kawsakuchkan chuya dioskunapa espiritunmi, paymanmá mosqorusqayta willarqani kaynata: “Musyaqkunapa hatun jefen Beltsasar, yachaním ñoqaga chuya dioskunapa espirítun qampi kasqanta, yachanitaqmi pakasqa kaqkunatapas lliwta musyasqaykita, chaynaqa mosqorusqayta uyariykuspayá niykuway imam ninanta. ¹⁰Waqtapachkaspaymi mosqoyniypi kaynata rikurqani:

Kay pachapa chawpinpim
hatu-hatun sacha kachkasqa.

¹¹ Chay sacham wiñasqanman hina
llumpayllataña rakuyarurqa.

Chay sachapaqa puntanpas
cielokunakamam chayarurqa.

Tukuy hinastinmantapas
rikupasllañam rikurirurqa.

¹² ¡Mayna sumaqmi kasqa llaqenkunapas!

¡Mayna achkallañam kasqa rurunkunapas!

Chaypiqa llapallanpaqmi kasqa mikuykunapas.
 Purun animalkunapas
 chaypa ukunpim llantukusqaku.
 Alton pawaq animalkunapas
 kallmankunapim qesachakusqaku.
 Llapallan kawsaqqunapas
 chayllawanmi mantienekusqaku.

¹³Chayna camaypi waqtapaykuspa mosqochkaspaymi qonqayta rikururqani hanaq pachamanta huk chuya angel uraykamuchkaqta. ¹⁴Paymi nisyuneqta qayarikuspan nirqa:

Chay sachata kuchuruychik.
 Kallmankunatapas qoruruychik.
 Rapinkunatapas chutaparuychikyá.
 Rurunkunatapas cheqerachiychikyá.
 Ayqekuchunkuyá llantuyninpi kaq purun animalkunapas.
 Pawarikuchunkuyá kallmanpi kaq alton pawaq animalkunapas.

¹⁵Ichaqa sapiyoqraq kullutaqa
 hina pampallapiyá saqeruychik.
 Hina chayllapiyá fierro cadenawan wataruychik.
 Purun pasto ukupiyá bronce cadenawan wataruychik.
 Chaytaqa tuta sullayá nuyuchun.
 Purun animalkunawanyá pastota mikuchun.

¹⁶Paypaqa yuyayninyá tikrakuruchun.
 Animal hinañayá payqa tanteachun.
 Qanchis watapuniyá payqa chayna kachun.
¹⁷Kay sentenciataqa angelkunam qomuchkanku.
 Kay castigotaqa chuya angelkunam tanteanakuchkanku.
 Lliwmi yachanqaku Alto-altopi Diosqa munaychakusqanta.
 Yachanqakum lliw gobiernonpi munaychakusqanta.
 Yachanqakutaqmi chay gobiernotaqa
 pimanpas munasqanman qoykusqanta.
 Yachanqakutaqmi humilde runakunatapas
 huk nacionpa jefen kananpaq churaykusqanta.

¹⁸“Ñoqa Rey Nabucodonosormi chaykunataqa mosqorurqani, chaynaqa Beltsasar, qamyá niykuway chay mosqoyniypa imam ninanta. Gobiernoypi kaq yachayniyoq runakunaqa manam atirqakuchu willawayta, qanmi ichaqa willaykuwankiman, qampiqariki kachkan chuya dioskunapa espiriunmi” nispa.

¹⁹Chaymi Beltsasar sutiyoq Danielqa huk rato hukmanyarurqa, mancharikuspanmi pensamientopa intusqan karurqa ichaqa reymi payta nirqa: “Beltsasar, amayá qamqa mancharikuychu imam mosqorusqaymantaqa chaynataq imam ninanmantapas” nispa.
 Hinaptinmi Beltsasarñataq nirqa:

“Señorlláy, imam mosqorusqaykiqa kachun cheqnisuqniki runakunapaqyá, imam ninanpas kachun enemigoyki runakunapaqyá. ²⁰Qanmi qawachkasqanki hatu-hatun hinaspa raku-raku sachata, chay sachapaqariki puntanpas cielokunakamam chayarusqa chaymi tukuy hinastinmantapas rikupasllaña kasqa. ²¹Llaqenkunapas chay sachapaqa sumaqllañam kasqa, rurunkunapas achka-achkataqmi kasqa, chaypiqa kasqataqmi llapallanpaq mikuykunapas, purun animalkuna chay sachapa ukunpi llantukuptinmi kallmankunapipas qesachakusqaku alton pawaq animalkuna. ²²Reynilláy, chay sachaqariki qanmi kanki, wiñaruspam qamqa llumpay atiyniyoq rikurirunki, qampa ancha reqsisqa kaynikiqa cielokunaman hayparuchkaq hinaraqmi llumpayllataña mirarun, munaychakuynikipas tukuy hinastinmantaqmi mastarikurun. ²³Reynilláy, qamqa rikurqankitaqmi huk chuya angel hanaq pachamanta uraykampuspan kayna nisqanta: ‘Chay sachata kuchuruspayá chinkarachiychik ichaqa sapiyoqraq kulluntaqa hina pampallapiyá saqeruychik, hina chayllapiyá fierro cadenawan hinaspa bronce cadenawan wataruychik, saqeruychikpas purun pasto ukupitaqyá. Paytaqa tuta sullapas nuyuruchuntaqyá. Payqa qanchis watapuniyá purun animalkunawan pastota mikuchun’ nispá. ²⁴“Chaynaqa reynilláy, alto-altopi kaq Diospa decretasqanqa hinaspa sentenciasqanqa kachkan qam reyniypa contranpim. ²⁵Reynilláy, qanmi runakuna ukumanta wischusqa kanki hinaspa purun animalkunawanña kawsanki, bueyeskunata hinataqmi qamtaqa pastokunataña mikuchisunki, qamtaqa tuta sullapas nuyusunkim. Reynilláy, chaynam kawsanki qanchis watapuni, chaymantañam qamqa reqsikunki alto-altopi kaq Diosqa llapallan runakunapa gobiernonpi munaychakusqanta, payqa chay gobiernotaqa munasqanmanmi pimanpas qoykunman. ²⁶Reynilláy, qamqa uyariqankitaqmi chay sapiyoq kullutaqa hina pampallapi saqenankumantapas, chaypa imam ninanqa kaymi: ‘Hanaq Pacha Dios kay pachapi munaychakusqanta reqsikuptikiñam kutiykachisunki gobiernoykitaqa. ²⁷Chaynaqa reynilláy, uyariykuwayá kay consejasqayta, amaña huchallikuspayá allin kaqkunataña ruray, amaña mana allinta ruraspayá ñakariqkunamanta llakipayarikuy, ichapas qamqa hina hawkalla kawsakuwaq unaypaq’ nispá.”

Mosqoynin cumplikurusqanmanta

²⁸Rey Nabucodonosorman willasqanman hinamá cumplikururqa. ²⁹Huk watamantañam Babilonia nacion palacionpa qatanpi purichkaspan ³⁰nirqa: “iMayna hatunmi kay Babilonia llaqtaqa! Noqapunim hatun atiyniywan hatarichirqani kay llaqtataqa gobiernoypa capitalnin kananpaq chaynataq ancha reqsisqa kasqaymanta alabakunaypaq” nispá.

³¹Chay rimasqanta manaraqpas tukuykuchkaptinmi hanaq pachamanta kaynata rimapayamurqa: “Rey Nabucodonosor, contraykipim kachkan huk decreto, gobiernoykiqa kachkan qanmanta qechusqañam. ³²Qamqa runakuna ukumanta wischusqam kanki hinaspa purun animalkunawanña kawsanki, bueyeskunata hinam qamtaqa pastokunata mikuchisunki, chaynam qamqa kawsanki qanchis watapuni, chaymantañam qamqa reqsikunki Alto-altopi Diosqa llapallan runakunapa gobiernonpi munaychakusqanta, payqa chay gobiernotaqa munasqanmanmi pimanpas qoykunman” nispá.

³³Chay ratollapim cumplikururqa Nabucodonosorpa contranpi rimarisqan hinaptinmi paytaqa wischurqaku runakuna ukumanta. Payqa buyeskuna

hinañam pastokunata mikurqa, cuerpontapas tuta sullam nuyurqa. Paypaqa pelonkunapas ankapa purankuna hinam wiñarurqa, sillunkunapas wiñarurqa alton pawaq animalkunapa sillunkuna hinaraqmi.

Rey Nabucodonosorpa sanoyarusqanmanta

³⁴Chay sentenciawasqan tiempo cumplikuruptinmi ñoqa Nabucodonosor alto cielota qawarirqani hinaptinmi yuyayniy huktawan kutiykuwarqa.

Chaymi alto-altopi kaq Diosta alabarqani.
Wiña-wiñaypaq kawsaq Diostam yupaycharqani.
Wiña-wiñaypaq Diosmanmi graciasta qorqani.
Paypa munaychakusqanqa wiña-wiñaypaqmi takyanqa.
Payqa runapa tukuy mirayninpim gobiernanqa.

³⁵Kay pachapi kawsaq llapallan runakunaqa mana kaq hinallam paypa piensasqanman hinaqa.
Payqa munasqanman hinam ruran hanaq pachapi tropakunawanqa.
Payqa munasqanman hinam ruran kay pachapi *yachaqkunawanqa.
Paypa atiyinpa contranpiqa manam pipas sayarinmanchu.
Paypa imam rurasqanmantaqa manam pipas tapupayanmanchu.

³⁶Chaypunillamá ñoqamanqa yuyayniy kutiramuwarqa, gobiernoypas ancha reqsisqa kanaypaqmi kutiykachiwarqa inti hina sumaqlaña kanchayniyta. Ñoqata maskawanankupaqmi hamurqaku consejaqniykunapas chaynataq gobiernoypi ancha reqsisqa runakunapas. Nacionniypi gobiernanaypaq allinta takyachiwaptinmi ñawpaqmantapas aswan munayniyoqraq karqani. ³⁷Chayraykum ñoqa Nabucodonosor alabaspay hatunchani Hanaq Pachapi kaq Reyta, hina paytataqmi yupaychanipas, payqariki tukuy imakunatapas ruran cheqapman hinam, imam rurasqankunapas hina allinllataqmi. Payqa humillachinmi hatun tukuq runataqa.

Perqapi qellqa rikurirusqanmanta

5 ¹Rey Belsarmi hatun convidota rurarqa gobiernonpi waranqa ancha reqsisqa runakunapaq hinaspa paykunawan kuska vinota upyakurqaku. ²Belsasar vinota upyachkaspanmi kamachikurqa Jerusalem llaqtamanta apamusqanku qori-qollqe vasokuna apamunankupaq, chay vasokunataqariki abuelon Nabucodonosormi saqueamurqa Jerusalem llaqtapi templomanta hinaptinmi waqaychananku wasimanta Rey Belsasar chaykunata apachimurqa, apachimurqaqa ancha reqsisqa runakunawan, warminkunawan hinaspa churi wachankunawan upyanankupaqmi. ³Chaynaqa chay aparachimusqan qori vasokunataqa saqueamurqaku Jerusalem llaqtapi Diospa templonmantam. Chay vasokunapimá reywan upyakurqaku allin reqsisqa runakuna, upyarqataqmi warminkunapas hinaspa churi wachankunapas. ⁴Llapallankumá vinota upyakuspanku hatuncharqaku qorimanta, qollqemanta, broncemanta, fierromanta, kullumanta hinaspa rumimanta taytachankuta.

⁵Hinaptinmi qonqaymanta runapa maki dedonkuna rikuriruspan estucasqa perqapi qellqayta qallaykurqa, chay perqaqa tarikurqa reypa palacionpi kaq candeleropa chimpanpim. ⁶Chayta rey qawaykuspanmi llumpayllataña hukmanyarurqa, pensamientopa intusqan kaptinmi manchakuymanta weqawninpi

tullunkunapas kachakuykurqa, moqonkunapas katkatataspanmi takanakurqa. ⁷Hinaptinmi qaparispan qayachimurqa espiritista runakunata, Caldea runakunapi kaq yachaqkunata hinaspa adivinaq runakunata. Paykunatam nirqa:

—Wak qellqata pipas leey atiqqa chaynataq imam ninanta willaykuwaqniyqa sumaqlaña grosella pachawan pachachisqam kanqa, paypa kunkanmanpas wallqachisq qorimanta collarwanmi, gobiernoypipas payqa kanqa kimsa kaq gobiernaqmi —nispa.

⁸Chaynapimá reyta serviq llapallan yachayniyoq runakunaqa paypa ñawpaqninman hamurqaku ichaqa manam mayqanninkupas atirqakuchu chay qawasqanku qellqa leeyta, manataqmi atirqakuchu chaypa imam ninan kasqan reyman willaytapas. ⁹Rey Belsasarqa aswanraq mancharikuptinmi uyanpas llumpayllataña hukmanyarurqa. Ancha reqsisqa autoridadkunapas manam ima rurakuytapas atirqakuchu. ¹⁰Reypa qaparisqantawan allin reqsisqa runakunapa qaparisqanta reina uyariruspanmi chay convido salaman yaykuspan nirqa:

—Wiñaypaq kawsakuq rey, amayá qamqa pensamientopa intusqanqa rikuriruychu, amataqyá uyaykipas chaynatañaqa hukmanyaruchunchu. ¹¹Kay gobiernasqayki nacionpiqa kachkanmiki chuya dioskunapa espiritunpa huntaykusqan runa. Abueloyki Rey Nabucodonosorpa tiemponpim chay runaqa qawachikurqa allin entiendeq kasqanpaq, allin yuyayniyoq kasqanpaq hinaspa dioskuna hina yachayniyoq kasqanpaq. Chayraykum abueloyki Nabucodonosorqa payta churarurqa brujokunapa, espiritistakunapa, Caldea runakunapi kaq yachaqkunapa hinaspa adivinaq runakunapa jefen kananpaq. ¹²Chay runapa sutinqariki Danielmi, paytataqmi abueloyki reyqa suticharqa Beltsasarwan, payqariki kasqa admirakuyapaq espirituyoyqmi chaynataq yachaypapas hinaspa yuyaypapas huntaykusqanmi. Payqa yachantaqmi mosqoykunapa imam ninantapas chaynataq sasa entiendena watuchikunapa imam ninantapas. Payqa atinmanmi sasachakuykuna allichaytapas. Chaynaqa Danieltayá qayamuychik, paymi willasunkichik chay qellqapa imam ninantaqa —nispa.

¹³Reypa qayllanman Danielta puseruptinkum tapurqa:

—¿Qamchu kanki abueloy Rey Nabucodonosorpa Juda nacionmanta preso pusamusqan Daniel? ¹⁴Uyarirqanim qamqa dioskunapa espiritunwan huntasqa kasqaykita, uyarirqanitaqmi qamqa allin entiendeq, yuyaysapa hinaspa llumpay yachayniyoq kasqaykitapas. ¹⁵Ñoqam pusachimurqani ancha yachayniyoq runakunatawan espiritistakunata, paykunataqa pusachimurqani wak qellqata leespanku imam ninantapas willawanankupaqmi ichaqa manam entiendeyta atinkuchu, manataqmi yachankuchu imam ninantapas. ¹⁶Ichaqa uyarisqayman hinaqa qamqariki atiwaqsi imakunapapas imam ninan willakuyta chaynataqsi sasallaña kaqkunatapas allichawaqtaq. Chaynaqa sichum wak qellqata leeykuspa imam ninanta niykuwaptikiqa sumaqlaña grosella pachawanmi pachaykachisqayki, kunkaykimanpas wallqachisqayki qorimanta collarwanmi, gobiernoypipas kimsa kaq gobiernaq kanaykipaqñam churasqayki —nispa.

¹⁷Hinaptinmi Danielñataq reyta nirqa:

—Regaloykikunaqa hina qampaqyá kachun, premio qowanaykitapas hukmanña qoykuy, ichaqa chaywanpas reynilláy, ñoqaqa leeykapusqaykim wak qellqataqa, willaykusqaykitaqmi imam ninantapas.

¹⁸—Alto-altopi kaq Diosmi abueloyki Nabucodonosorta nacionkunapi gobiernachirqa hinaspan payta hatunchaspan kancharichkaqta hinaraq ancha reqsisqata rururqa.

¹⁹Chaynata hatuncharuptinmi nacionkunapi llapallan runakunapiwan huk rikchaq rimay-niyuqkuna katkatataspa payta manchakurqaku, chaynapim runakunataqa munasqanman hina wañurachiypas otaq kawsachiqpas otaq hatuncharuqpas otaq humillaykachiypas. ²⁰Aswanqa orgulloso rikuriruspa sonqonpi hoqarikuruptinmi paytaqa rey kayninmantapas wischururqa, qechururqataqmi ancha reqsisqa kaynintapas. ²¹Paytaqa runakuna ukumanta wischuruptinkum rikurirurqa animal hina yuyayniyoqña, purun asnokunawanña kaw-saptinmi mikuchirakupas pastokunataña buyeskunaman hina, paypa cuerpontaqa tuta sullapas nuyurqam. Chaynaqa payqa karqa alto-altopi kaq Dios llapallan runakunapa go-biernonpi munaychakusqanta reqsikunankamam, reqsikurqataqmi chay gobiernokunataqa munasqanman hina pimanpas Dios qoykusqanta. ²²Chaynaqa Nabucodonosorpa miraynin Rey Belsasar, qampas chaykunata yachachkaspaykim mana humillakurqankichu. ²³Ichaqa aswanraqmi hanaq pachapi kaq Señorpa contranpi hoqarikurunki. Qamqariki paypa tem-plonpi vasokunatapas aparachimuspaykim ancha reqsisqa runakunawan, warmikikunawan hinaspas churi wachaykikunawan vinota upyakuchkanki chay vasokunapi. Hatunchach-kankichiktaqmi qollqemanta, qorimanta, bronce manta, fierromanta, kullumanta hinaspas rumimanta taytachaykichikkunatapas. Chay taytachakunaqa mana qawakuqmi, mana uyarikuqmi hinaspapas mana ima musyaqmi, kawsachisuqnihi hinaspas tukuy rurasqayki controlaq Diosmanmi ichaqa mana graciasta qorqankichu. ²⁴Chayraykum paypuni kachamurqa wak qellqaq makitaqa. ²⁵Wak qellqaqa nichkan: “MENE, MENE, TEKEL, UPARSIN” nis pam. ²⁶Wak qellqapa imam ninanqa kaynam:

MENE ninanqa: Diosmi gobiernasqayki punchawkunata yupaspan puchukarachi-n, ninanmi. ²⁷TEKEL ninanqa: Balanzapi pesasuptikim qamqa mana pesoyoq kasqanki, ninanmi. ²⁸UPARSIN ninanqa: gobiernoyki partesqa karuspam Media lawpi hinaspas Persia lawpi kaqkunaman qosqa kanqa, ninanmi.

²⁹Chaynata Daniel willaykuptinmi Rey Belsasar kamachikurqa sumaqlaña grosella pachawan Danielta pachachinankupaq chaynataq qorimanta collarwan-pas kunkanman wallqachinankupaq hinaspam llapallanman willachirqa Danielqa gobiernonpi kimsa kaq gobiernaq kasqanta.

³⁰Hina chay tutallapim Caldea lawpi Rey Belsasarta wañurachirqaku. ³¹Media lawmanta kaq Rey Darionam hapikuykurqa chay gobiernotaqa, payqa karqa soqta chunka iskayniyoq watayoqñam.

Leonkunapa machayninman Danielta wischuykusqankumanta

6 ¹Rey Dariom tantearurqa pachak iskay chunkan prefectokunata chay gobiernasqan nacionpi churaruyta. ²Chay pachak iskay chunkan prefectokunapa hawanpiña-taqmi churarqa kimsa kamachikuqkunata, paykunataqa churarqa prefectokunamanta cuentata mañanankupaqmi chaynapi reypa imanpas mana dañasqa kananpaq. Chay kimsantin kamachikuqkunapa hukninmi karqa Daniel. ³Paymi chay kamachiqmasin-kunamantapas hinaspas llapallan prefectokunamantapas ancha reqsisqa rikurirurqa admirakuypaq espiritu yoq kasqanrayku. Reyqa tantearurqa nacionninpi tukuy ima kama-chiqkunapa jefepañña churaruytam. ⁴Chayraykum Danielpa kamachiqmasinkunapas hinaspas llapallan prefectokunapas imallatapas maskarqaku chayman hina acusananku-paq ichaqa manam ima faltatapas tarirqakuchu paypa imaynam gobiernasqanpiqa. Payqa confianza runa kaspanmi tukuy imata nanachikuq, manataqmi ima regalotapas yanqa-mantaqa chaskikuykuqchu. ⁵Chayraykum chay runakuna ninakurqaku:

—Kay Danieltaqa manam imamanta acusaytapas atichwanchu aswanqa acusaspaqa-acusachwan diosninpa leyninkunallamantam —nispa.

⁶Danielpa kamachiqmasinkunam chay llapallan prefectokunapiwan pasarqaku reypa kasqanman hinaspa payta nirqaku:

—Wiñaypaq kawsakuq Rey Dario, ⁷gobiernoykipi tarikuq llapallan kamachikuqkunam llapallan jefekunapiwan, llapallan prefectokunapiwan, consejaqnikipiwan hinaspa llapallan gobernadorkunapiwan tanteeanakuruniku huk decretota kamachinaykipaq hinaspa chunkay-chunkayta cumplichinaykipaq. Chay decretom ninqa:

“Kimsa chunka punchawkamayá ama pipas mañakuchunchu huk diostaqa nitaq huk runatapas, mañakuspaqa-mañakuchunku qam sapallan reynillaykutayá. Pipas mana chayta kasukuqqa leonkunapa kasqan machaymanyá wischusqa kachun” nispa.

⁸Reynillayku, chaynaqa kikikipuni decretaykuspayá firmaykuy chaynapi Persia law hinaspa Media law nacionpi leykuna hina manaña yanqachasqa kananpaq —nispa.

⁹Chaynapimá chay decretotaqa rey Darioqa firmaykurqa. ¹⁰Chay decreto firmasqa karusqanta Daniel yacharuspanmi wasinman pasakurqa hinaspa altos lawpi cuartonpa ventanankunata kichaykurqa, chay ventanakunaqa qawarqa Jerusalem llaqta lawmanmi. Chaypim payqa qonqarakuykuspan Diosninta alabarqa, mañakuspanmi payman graciasta qorqa. Chaynatam rurarqa kimsa kutikama imaynam ñawpaqmantaraq sapa punchaw rurasqanman hina. ¹¹Chay contranpi kaq runakunañaataqmi huñunakuruspa Daniela tarirurqaku diosnin mañakuchkaqta hinaspa ruegakuchkaqta. ¹²Chaypunilla rispankum chay decretasqanmanta nimurqaku:

—Reynillayku, qanmi huk decretota firmaspa kamachikurqanki: “Kimsa chunka punchawkamayá ama pipas mañakuchunchu huk diostaqa nitaq huk runatapas, mañakuspaqa-mañakuchunku ñoqallatayá, pipas mana chayta kasukuqqa leonkunapa kasqan machaymanyá wischusqa kachun” nispa. Reynillayku ¿chaynachu icha manachu?

Hinaptinmi reyñataq nirqa:

—Arí, chaynapunim, chay decretasqayqa Media law hinaspa Persia law nacionpi decretokuna hina manaña yanqachay atinam kanqa —nispa.

¹³Chaymi paykuna nirqaku:

—Reynillayku, Juda nacionmanta presokunawan hamuq Danielmi mana respetasunkichu, manataqmi firmasqayki decretotapas payqa kasukunchu aswanqa sapa punchawmi kimsa kutita diosninta mañakun.

¹⁴Chayta Rey Dario uyariykuspanmi llumpayllataña llakikururqa hinaspa yu-yaymanarqa Daniela libraykunapaq, inti seqaykunankamam payqa tukuy imata rurarqa Daniel libraykunapaq. ¹⁵Aswanqa chay runakunam reypa qayllanman kutispanku kaynata nirqaku:

—Reynillayku, qamqariki sumaqtam yachanki Media law hinaspa Persia law nacionpi leyman hinaqa ima decretopas hinaspa ima kamachikuypas reypa firmasqanña kaspapa manaña yanqachay atina kasqanta —nispa.

¹⁶Reymi Daniela pucharachimurqa leonkunapa kasqan machayman wischuykunankupaq, manaraq wischuykuchkaptinkum Daniela rey nirqa:

—Mana samaykupa servisqayki diosnikiyá qamtaqa libraykusunki —nispa.

¹⁷Danielta wischuykuspam hatun rumiwan leonkunapa machayninta wichqarurqaku, reypas anillonwanmi chay rumita sellaykurqa, sellaykurqakutaqmi ancha reqsisqa kamachikuqkunapas chaynapi imapas Daniela contranpi kaqkunaqa mana yanqachasqa karunanpaq. ¹⁸Reyñataqmi palacionman kutispan cenaytapas mana

mikurqachu, tutapas manataqmi puñurqachu, hina tocanankuman hinaqa tocaqkunapas manam hamurqakuchu chay tutaqa, mana puñusqam payqa achikyarurqa.

¹⁹Achikyaruptinmi chaypunilla hatariruspan kallpaylla pasarqa chay leonkunapa kasqan machayman. ²⁰Chayman chayaruspanmi llakillawanña Danielta qayarqa:

—Kawsaq Diospa serviqnin Daniel, mana samaykuspa servisqayki Diosnikiqa çyaqachum leonkunamanta libraykusurqanki? —nispa.

²¹Hinaptinmi Danielñataq nimurqa:

—Wiñaypaq kawsakuq reynilláy, ²²Diosniymi angelninta kachamuspan mana imanawananpaq leonkunapa siminta wichqarachirqa. Diosqariki yachanmi ñoqaqa mana huchayoy kasqayta chaynataq qampa qayllaykipiqa ima mana allinpas mana rurarusqayta —nispa.

²³Reymi anchallataña kusikuspan kamachikurqa Danieltaqa leonkunapa kasqan machaymanta horqonankupaq. Danielta horqoruptinkum qawarqaku ima heridallanpas mana kasqanta, payqariki Diosninpim confiakurqa. ²⁴Rey kamachikuptinmi pusamurqaku Danielta acusaq runakunata, paykunatam warmintinta hinaspa churintinta wischuykurqakum leonkunapa kasqan machayman, manaraqpas pampaman chayaykuchkaptinku leonkuna pawaykuspa tisaparurqa llapallan tullunkupas chamchakunankama.

²⁵Chaymi Rey Dario apachirqa huk cartata kayna niqta:

Ñoqa rey Dariom munachkani llapallan runakuna, lliw nacionpi *yachaqkuna, huk rikchaq rimayniyoqkuna hinaspa tukuy kay pachapi yachaqkuna hawkalla tarikunaykichikta. ²⁶Kay nacion gobiernasqaypi llapallan runakunatam decretaspay kamachimuykichik Danielpa diosninta manchakuywan respetanaykichikpaq.

Payqariki Kawsakuq Diosmi.

Payqariki wiñaypaq takyaq Diosmi.

Paypa gobiernonqa manam haykapipas tukunqachu.

Paypa munaychakusqanqa manam haykapipas puchukanqachu.

²⁷Payllamiki runakunapa salvaqninqa.

Payllamiki runakunapa libraqninqa.

Payllamiki milagrokunataqa ruran

kay pachapipas hinaspa cielokunapipas.

Payllamiki admirakuypaq kaqkunataqa ruran

kay pachapipas hinaspa cielokunapipas.

Payllamiki leonkunapa mikusqan kananmantaqa

libraykurqa Danieltapas.

²⁸Danielqa hina allin reqsisqallam karqa Rey Dariopa gobiernasqan tiempopipas chaynataq Persia nacionniyoq Rey Ciropa gobiernasqan tiempopipas.

Mancharikuypaq animalkunata Daniel mosqorusqanmanta

7 ¹Babilonia nacionpa reynin Belsasar gobiernay qallarisqan watapim huk tuta Daniel mosqorurqa, camanpi waqtapaykuspanmi pensamientopa intusqan karqa. Rikchariruspanmi imam mosqorusqanta pisi rimayllapi qellqaspan ²nirqa:

—Ñoqam mosqoyniypi qawachkasqani tukuy hinastinmanta vientokuna pukumuchkaqta, hatun lamar qochapa yakunkunapas kaynaman-waknamanmi hoqarikuchkasqa. ³Hinaptinmi qonqaymanta tawa manchakuypaq hatun animal-

kuna lamar qochamanta lloqsimuchkasqa. Chay tawantin animalkunaqa manam kaqlakamachu kasqa. ⁴Punta kaq animalmi rikchakusqa huk leonman ichaqa kasqa anka hina raprayoqmi. Chayta qawachkaptiyimi chay raprankunata chutarurqaku. Chay leonta pampamanta hatarirachiptinkum runa hinaña iskaynin chakinwan sayarirurqa, payqa runa hina yuyayniyoqñam rikurirurqa.

⁵—Iskay kaq animalñataqmi rikchakusqa huklaw waqtan hoqarikuchkaq ukumariman, payqa siminpim kanirayachkasqa kimsa costilla tullukunata. Paytam huk kaqnin nimurqa: “Hatarispaykiyá aychata mikumuy atisqaykikama” nispa.

⁶—Rikururqanitaqmi uturunguman rikchakuq manchakuypaq animaltapas, chay animalqa kasqa wasanpi tawa raprayoqmi hinaspa tawa umayoqmi. Paymi atiyniyoq rikurirurqa munaychakunanpaq.

⁷—Chay mosqoyniypiq rikurqanitaqmi manchakuypaq tawa kaq animaltapas, chay animalqa kasqa puraminti mancharikuypaq llumpay kallpasapam. Kirunkunapas chay animalpaqa kasqa fierromantam hatu-hatunkuna, payqa mikuspanpas pasaypaqtam chamchaparurqa, puchuqnintañataqmi saruparurqa. Chay animalqa kasqa wakin qawasqay animalkunamantaqa pasaypaq hukmanmi. Chay animalqa kasqa chunka waqrayoqmi. ⁸Chay waqrakunata qawarayachkaptiyimi chay waqrakuna ukumanta wiñaramurqa taksa waqracha, chay waqracha hatunyananpaqmi kimsa waqrakuna maymi kasqanmanta kiwllusqa karqa. Chay waqrachaqa kasqa runapa ñawin hina ñawiyuqmi, kasqataqmi siminpas llumpay alabakuqllaña.

Wiñaypaq kawsakuqta Daniel qawasqanmanta

⁹ Revelacionpi qawachkaptillaymi
 reypa tiyanankuna churasqa karqa.
 Hinaptinmi huknin tiyanapi
 wiñaypaq Kawsakuq tiyaykurqa.
 Paypaqa pachanpas kasqa
 riti hina ruyaq-ruyaqmi.
 Paypaqa chukchanpas kasqa
 taqsasqa millma hina
 ruyaq-ruyaqmi.
 Paypaqa tiyananpas kasqa
 lenguachkaq nina hinam.
 Chay tiyananpa ruedankunapas kasqa
 rawrachkaq nina hinam.

¹⁰ Nina mayum ñawpaqninmanta lloqsimuspan kallparqa.
 Paytaqa waranqantin-waranqantinmi servirqa.
 Paypa ñawpaqninpim manaña yupay atina karqa.
 Chaynapim cortepi kaqkuna tiyaykurqa.
 Hinaptinmi librokuna kichasqa karqa.

¹¹—Chay taksa waqrachapa alabakusqanta hinalla qawachkaptiyimi chay waqrasapa animal wañuchisqa karurqa, cuerponpas tisapasqa karuspanmi ninaman wischusqa karqa. ¹²Chay wakin animalkunapa munaychakuyninpas qechusqam karqa, ichaqa manam wañurachirqakuchu wañunan punchaw chayamunankama.

- ¹³ Revelacionniypi tuta hinalla qawachkaptiymi qonqaymanta puyukunawan kuska alto cielonta runapa churinman rikchakuq hamuchkasqa. Payqa Wiñaypaq Kawsakuqpa kasqanmanmi hamuchkasqa. Wiñaypaq Kawsakuqpa qayllanmanmi asuykachirqaku paytaqa.
- ¹⁴ Runapa churinman rikchakuqmanmi qorqa atiyniyoq kananpaq. Runapa churinman rikchakuqmanmi qorqa yupaychasqa kananpaq. Llapallan runakuna, nacionkunam payta servinqaku. Huk rikchaq rimayniyoqkunapas paytam servinqaku. Paypa munaychakuyninga wiñaypaq mana tukuqmi kanqa. Paypa gobiernonqa mana haykapipas chinkaqmi kanqa.

¹⁵—Chaykunawanmi ñoqa Daniel hukmayaruspay pensamientopa intusqan mancharisqallaña karqani. ¹⁶Chaypi huk kaqnin sayaqman asuykuspaymi payta tapukurqani tukuy chaykunapa cheqap ninanta willaykuwananpaq chaymi payqa tukuy chaykunapa imam ninanta willawarqa: ¹⁷“Chay tawantin hatun animalkunaqa kay pachapi hatarimuq tawa gobiernokunam. ¹⁸Ichaqa Alto-altopi kaq Diospaq sapaqchasqa kaqkunamanmi qosqa kanqa chay gobiernonqa, paykunañam chay gobiernopiqa kanqaku wiña-wiñaypaq” nispa.

¹⁹—Ñoqam yachaykuyta munarqani chay tawa kaq animalqa imam cheqapta-punipas kasqanmanta, chay animalqariki kasqa chay kimsantin animalmantapas hukman rikchayniyoq puraminti mancharikuypaqmi, chay animalqa kasqa fierromanta kiruyoqmi, hinaspa bronce manta silluyoqmi. Payqa mikusqantapas pasaypaqtam chamchaparurqa, puchuqnintañataqmi saruparurqa. ²⁰Yachaykuytam munarqani chay chunkantin waqrakunamantawan ñawiyoy hinaspa alabakuq simiyoy wiñaramuq waqrachamanta, chay waqracha hatunyananpaqmi kimsa waqrakuna maymi kasqanmanta kiwllusqa karqa. Chay waqrachaqa rikchakapuarqa wakin waqrakunamantapas aswan hatunkaraymanmi. ²¹Qawarqanimá imaynam chay waqrachaqa Diospaq sapaqchasqa kaqkunata guerrawan hapisqanta hinaspa vencerusqanta. ²²Chaynam karqa Wiñaypaq Kawsakuq hamunankama, payñam allin arreglota rurarqa Alto-altopi kaq Diospaq sapaqchasqa kaqkunata, tiempo chayaramuptinmi Diospaq sapaqchasqa kaqkunaña chay gobiernopi karqaku.

²³Hinaptinmi chay willawaqniy niwarqa:

Chay tawa kaq animalqa
kay pachapi hatarimuq tawa kaq gobiernom.
Chay gobiernonqa kanqa
wakinmanta hukman gobiernom.
Chay gobiernonqa tukurunqam kay pachapi kaqkunata.
Chay gobiernonqa saruparunqam tukuy imata.
Chay gobiernonqa tisaparunqam tukuy imata.

²⁴Chay chunkantin waqrakunaqa
chay gobiernonmanta hatarimuq chunka reykunam.

- Chay reykunapa qepantañataqmi
 pasaypaq hukman rikchayniyoq rey hatarimunqa.
 Chay reyqa kimsa reykunatam humillarachinqa.
- ²⁵ Chay reyqa Alto-altopi kaq Diostam insultanqa.
 Payqa Diospaq sapaqchasqakunatam ñakarichinqa.
 Chay reyqa tiempokunapas cambiaruytam munanqa.
 Chay reyqa leykunapas cambiaruytam munanqa.
 Diospaq sapaqchasqa kaqkunapim munaychakunqa.
 Chaynataqa kimsa tiempo partenkamam munaychakunqa.
- ²⁶ Ichaqa cortepi kaqkunam tiyaykunqaku.
 Chay reypa munaychakusqantam qechurunqaku.
 Paypa munaychakusqantaqa wiñaypaqmi chinkarachinqaku.
- ²⁷ Kay pachapi gobiernokunapa munaychakuyninpas,
 kay pachapi gobiernokunapa atiyinpas,
 kay pachapi gobiernokunapa hatun kayninpas
 qosqa kanqa Diospaq sapaqchasqa kaqkunamanmi
 otaq Alto-altopi kaq Diospa runankunamanmi,
 hinaptinmi Diospa gobiernonqa wiña-wiñaypaq takyanqa.
 Payllatañam servinqaku
 kay pachapi llapallan kamachikuqkunaqa.
 Payllatañam kasukunqaku
 kay pachapi llapallan kamachikuqkunaqa.

²⁸—Chay willawaqniy rimapayawayta tukuruptinmi ñoqa Danielñataq llum-payta hukmanyaruspay pensamientopa intusqan karqani ichaqa chaykunataqa sonqollaypi waqaychaspam mana pimanpas willarqanichu.

Carnerotawan chivatota revelacionninpi Daniel rikusqanmanta

8 ¹Rey Belsasar kimsa watamanña gobiernachkaptinmi punta revelacionniypa qepanta ñoqa Daniel rikurqani huk revelaciontawan. ²Chay revelacionniypim kachkasqani reypa *yachanan Susa llaqtapi, chay llaqtaqariki Elam lawpim kachkan, chaypim kachkasqani Ulai sutiyoq mayupa patanpi. ³Qawarispaymi mayupa patanpi rikururqani huk carnerota, chay carneroqa kasqa iskay waqrayoqmi. Chay waqrakunqa hatunkama kachkaptinpas huknin waqranmi kasqa hukninmantaqa aswan hatunraq. Chay hatun waqraqa wiñaramurqa huknin waqranpa qepantañam. ⁴Qawachkaptiymi chay carneroqa takarqa intipa seqaykunan lawman, norte lawman hinaspa surlawman, manam ima animalpas chay carneropa ñawpaqninpiqa sayayta atirqachu, manataqmi pipas paypa munaychakuyninmantaqa librakuyta atirqachu. Munasqanman hina imatapas ruraspanmi aswan-aswan hatunyarqa. ⁵Qawasqaymanta yuyaymanachkaptiymi intipa seqaykunan lawmanta pampatapas manaña saruykusan altollanta pawamuchkasqa huk chivato. Chay chivatoqa kasqa iskaynin ñawinkunapa chawpinpi huk hatun waqrayoqmi. ⁶Chaynapim chay chivatoqa mayu patanpi iskay waqrayoq rikusqay carneropa kasqankama chayaramuspan kallparqa piñasqallaña tukuy kallpanwan waqrarunanpaq. ⁷Carneropa kasqanman chayarusanmi umanwan aparurqa hinaspan pakirurqa chay carneropa iskaynin waqranta. Chaynapim chay carneroqa manaña sayayta atirqachu

chivatopa ñawpaqninpiqa, chay carnerota pampaman choqaruspanmi saruparurqa. Manamya pipas karqachu carnerotaqa chay chivatomanta libraykunapaq.

⁸Chay chivatom aswan-aswan munaychakuqña rikurirurqa, ichaqa chayna atiy-niyuqllaña kachkaptinmi chay hatun waqran pakikururqa hinaptinmi chay waqrapa rantinpi wiñaramurqa tawa waqrakunaña, chay tawantin waqrakunaqa tawa lawmanmi qawarqa. ⁹Huknin waqramantam wiñaramurqa huk taksa waqracha, chay waqracham llumpayllataña wiñarurqa surlawman, wiñarurqataqmi intipa qespimunan lawmanpas chaynataq Kuyayllapaq Allpa lawmanpas. ¹⁰Llumpa-llumpaytam wiñarurqa cielokunapi lucerokunapa kasqankama, wakin lucerokunataqa pampakunamanraqmi wichirichimurqa hinaspan saruparurqa. ¹¹Lucerokunapa Jefen hinaraq rikuriruyta munaspanmi qechurachirqa sapa punchaw Diosman ofrecesqanku ofrendatapas, santuarionpa kasqanpas pampaman wikapasqam karqa. ¹²Mana kasukuq kasqankuraykum Diospaq sapaqchasqa tropakunapas hinaspa sapa punchaw Diosman ofrecesqanku ofrendakunapas paypa makinmanña churasqa karqa, cheqap kaqkunatapas pampakunamanraqmi wikaparqa, tukuy ima rurasqanpipas payqa allinpunim lloqsirqa.

¹³Uyarichkaptiyimi huk chuya angelñataq angelmasinta tapurqa kaynata:

—¿Haykapikamataq kanqa chay qawachisqa kaqkunaqa? ¿Haykapikamataq kanqa sapa punchaw Diosman ofrecesqanku ofrenda qechurusqanqa? ¿Haykapikamataq kanqa kay mana kasukusqankurayku purmachisqa kaqkunaqa? ¿Haykapikamataq paypa makinman qosqa kanqa Diospa santuarionqa? ¿Haykapikamataq sarupasqa kanqa chay lucerokunapas? —nispa. ¹⁴Hinaptinmi huknin angelñataq nirqa:

—Waranqa pachak pichqa chunkan punchawkuna pasanankamam chay ofrendakunaqa mana ofrecesqachu kanqa tardenpas nitaq tempranonpas, chay-mantañam Diospa santuarionqa huktawan chuyanchasqa kanqa —nispa.

¹⁵Ñoqa Danielmi chay revelacionniypi imam kaqkunata qawachkarqani hinaspan entiendeykuyta munaspa yuyaymanachkarqani. Qonqaymantam ñoqapa ñawpaqniypi rikurirurqa runa hina rikchayniyoq angel. ¹⁶Chaymi uyarirqani Ulai Mayupa patanmanta runa hina:

—Gabriel, chay runaman willay qawasqanpa imam ninanta —nispa qayakamuqta:

¹⁷Chaynapim payqa ñoqapa kasqaykama asuykamuwarqa, manchakuyllawanña qonqoranpa pampaman kumuykuptiyimi payñataq niwarqa:

—Runapa churin, kay imam qawasqaykiqa kachkan tukupay tiempokunapaqmi —nispa.

¹⁸Hinallaraq pay rimapayawachkaptinmi mana musyakuqña pampaman pakchanpa wichiyrurqani chaymi sayarichiwaspan ¹⁹niwarqa:

—Kunanmi willasqayki tukupay tiempokunapi imaynam Diospa piñakuynin kananmanta. ²⁰Chay iskay waqrayoq carnero rikusqaykiqa Media law hinaspa Persia law nacionpi kaq reykunam. ²¹Chay rikusqayki chivatoñataqmi Grecia nacionmanta kaq rey, chay iskaynin ñawinkunapa chawpinpi kaq waqranñataqmi Grecia nacionpi punta kaq rey. ²²Rikurqankitaqmi imaynam chay punta kaq waqran pakiruptin chaypa rantinpiqa tawa waqrakunaña wiñaramusqantapas. Chay huk waqraqariki huk gobiernom, chay gobiernomantam lloqsimunqa tawa gobiernokunaña ichaqa chay tawantin gobiernokunaqa manam punta kaq gobierno hinañachu ancha atiyniyoq kanqa.

²³ Chay tawantin gobiernokunapa munaychakuynin tukuykuchkaptinmi, chay mana kasukuqkunapa

tukuy mana allin rurasqanku pasaypaqtaña huntaruptinmi piña-piña uyayoc rey hatarimunqa.

Chay reyqa sacre-sacrem kanqa.

²⁴ Chay reyqa llumpa-llumpay munaychakuqmi rikurirunqa.

Ichaqa manam kikinpa atiyinraykuchu chaynaqa karunqa.

Payqa admirakuypaq tam tukuy imatapas purmachinga.

Payqa tukuy ima rurasqanpim allinpuni lloqsinqa.

Payqa wañurachinqam kallpasapallaña runakunatapas.

Wañurachinqataqmi Diosllapaqña sapaqchasqa runakunatapas.

²⁵ Sacrellaña kasqanraykum

runakunata engañasqanpas allinpuni lloqsinqa.

Sonqonpi hoqarikuspanmi

hawka kawsakuqkunatapas achkallataña wañurachinqa.

Payqa Kamachikuqkunapa Jefenpa contranpim hatarinqa.

Ichaqa manam runakunapa atiyinwanchu vencesqa kanqa.

²⁶—Chay tarden hinaspa tempranon imam pasananmanta imam rikusqaykiqa cheqappunim. Ichaqa imam rikusqaykimantaqa amam pimanpas willankichu, chayqa cumplikunqa unay watakunamantañam.

²⁷Ñoqa Danielqa eqoyaruspaymi achka punchawkuna onqorurqani, chaymantañam allinyaykuspay reypa kaqninkunata huktawan ruraraqani, ichaqa muspaypi hinam tarikurqani chay imam rikusqaymanta, chayqariki karqa mana entiendey atinam.

Llaqtamasinkunapaq Daniel mañakusqanmanta

9 ¹Asuero sutiyoq reypa churin Dariom Caldea lawpi gobiernayta qallaykurqa, Rey Darioqariki karqa Media nacionniyoq runakunapa castanmi. ²Pay gobiernayta qallarichkaptinmi ñoqa Daniel estudiachkarqani Diosmanta willakuq Jeremiaspa libronta, chay libropim rimachkan Jerusalem llaqtaqa qanchis chunka watapuni purmachisqa kananmanta, chaynatam Tayta Dios Jeremiasman nirqa.

³Hinaptinmi ñoqañataq ruego kuspay ayunowan Señor Diosta mañakurqani, paytaqa mañakurqani hawaypi uchpallaña luto pachayoqmi. ⁴Chaynaqa yupaychasqay Tayta Diosta mañakuspaymá huchaykumanta willakurqani kaynata nispa:

—Hatu-hatun manchakuypaq Señor Diosnilláy, qamqariki kasuqnikikunawan contrato rurasqaykitaqa cumplinkipunim, cumplinkitaqmi kamachikuynikikuna kasukuqkunawan rurasqayki contratotapas. ⁵Ñoqaykuqa qampa contraykipi huchallikuruspa llumpa-llumpayta mana allinkunata rurariniku, mana kasukuspataqmi kamachikuynikikunatapas hinaspa leynikikunatapas qepanchakuruniku. ⁶Manam uyarirqanikuchu servisuqniki qanmanta willakuqkunatapas, paykunaqariki qanmantam willakurqaku ñoqaykupa reyniykumanpas, kamachiwaqniykumanpas, abueloykumanpas chaynataq nacionniykupi llapallan Judapa castankunam ichaqa kunan hina penqayllapi kachkaniku. Jerusalem llaqtapi *yachaqkunapas, tukuy hinastinpi yachaq Israel castakunapas penqayllapim kachkaniku. Qanmiki ñoqaykutaqa tukuy hinastinman cheqerachiwarqankiku qampa contraykipi hatariruspa traicionarusqaykurayku. ⁸Dios Taytallayku, ñoqaykuqariki chayna penqayllapimá kachkaniku reyniykupiwan, kamachiqniykupiwan hinaspa abueloykupi-

wan, chaynaqa kachkaniku qampa contraykipi huchallikurusqaykuraykum. ⁹Ichaqa Señor Diosnillayku, qamqariki llakipayariyikuwaspaykikum huchaykutapas pampachaykunki, ñoqaykuqariki chaykunawanmi mana kasurqaykikuchu. ¹⁰Yupaychasqayku Dios Taytalláy, manam ñoqaykuqa uyarirqanikuchu imam yachachiwasqaykikutapas chayman hina kawsanaykupaq, chaykunataqa willachiwarqankiku serviqniki willakuqkunawanmi. ¹¹Israelpa castankunaqa llapallaykum mana kasukurqanikuchu imam yachachiwasqaykikuta hinaspa qamtaqa manataq uyaritapas munarqanikuchu chaymi ñoqaykuqa qampa contraykipi huchallikurusqaykurayku juramentaspa ñakasqaykiwan ñakasqa kachkaniku, chaytaqariki serviqniki Moisesmi qellqarqa qosqayki yachachikuykunapi. ¹²Chaynaqa qamqa ñam cumplirunkiña contraykupi Moiseswan qellqachisqaykitaqa chaynataq kamachiqniykupa contranpi qellqachisqaykitapas, chaynapim chay hatun desgraciaqa cumplikurqa Jerusalen llaqtapi, manam chaynaqa rurasqa qarqachu haykapipas kay pachapiqa. ¹³Moisespa qellqasqan yachachikuykunaman hinam kay tukuy desgraciaqa chayaramuwanku chaywanpas, yupaychasqayku Dios Taytalláy, ñoqaykuqa manam maskarqanikuchu qampa yanapakuynikitaqa, manataqmi wanakurqanikuchu mana allin rurasqaykumantaqa, cheqap kaqnikiunataqa manam uyariqpas tukurqanikuchu. ¹⁴Chayraykum qam Tayta Diosqa kay mana allinta alistaykuspa ñoqaykuman kachaykamunki. Yupaychasqayku Dios Taytalláy, qamqariki tukuy imapas allin ruraqmi kanki, ñoqaykum ichaqa niwasqaykiku uyariytapas mana munarqanikuchu. ¹⁵Señor Diosnillayku, hatun atiynikiwanmi runaykikunataqa horqomurqanki Egipto nacionmanta, chaynapim qamqa anchallataña reqsichikurqanki kunankama. Chaywanpas ñoqaykuqa huchallikuruspa mana allinta ruraraqniku. ¹⁶Señornillayku, allin ruraq kasqaykiman hinayá Jerusalen llaqtaykipa contranpiqa amaña piñakuyñachu nitaq rabiakuyñachu, chay llaqtapimiki kachkan qamqaq sapaqchakusqayki orqopas ichaqa huchaykuraykum hinaspa abueloykupa mana allin rurasqankuraykum chay Jerusalen llaqtamantaqa muyuriqniykupi nacionkuna burlakuchkan, burlakuchkankutaqmi qampa runaykikunamantapas. ¹⁷Chaynaqa Diosnillayku, kunanyá uyariykuway kay serviqnikipa mañakullasqayta hinaspa ruegakullasqayta, qamqa sutillaykiraykuyá favoreceykuy wak purmachisqa santuarioykita. ¹⁸Diosnilláy, kurkuykuspayá uyariykullaway, ñawillaykitapas kichariykuspayá qawariykullaway, arí kaynamá sutikiwan sutichasqa llaqtaqa purmachisqa kachkan. Manam ñoqaykuqa mañakuchkaykiku allin rurasqaykupi confiakuspaykuchu, ñoqaykuqariki confiakuchkaniku ancha llakipayakuq kasqaykipim. ¹⁹Señorlláy, qamqa uyariykuwayá, Señorlláy, pampachaykuwayá. Señorlláy, qamqa sumaqtayá uyariykuway. Qamqa ama demoraspayá ruraykuyuni. Diosnilláy, qamqa kikillaykiraykuyá ama unamuychu, Jerusalen llaqtaykiwan runaykikunataq sutikiwan sutichasqam kachkan —nispa.

Qanchis chunka semanamanta

²⁰Yupaychasqay Tayta Diostam hinallaraq rimapayaspay mañakuchkarqani, huchaykunatapas hinaspa llaqtamasiykunapa huchantapas paymanmi willachkarqani, paypaq sapaqchakusqan moqopaqmá ruegakuchkarqani. ²¹Chaynata mañakuchkaptiyraqmi Diosman ofrenda ofrecena tardeykuq horata ñoqapa kasqayman pawastin chayaramurqa runaman rikchakuq angel Gabriel hinaspa hapiykuwarqa, hina paytaqmi rikuriykuwarqa chay puntallaraq revelacionniypipas. ²²Entiendechiwananpaqmi rimapayawaspan kaynata niwarqa:

—Daniel, ñoqaga hamurqani qamta entiendechinaypaqmi. ²³Ruegakuyta qallaykuptillaykirqammi Diosqa uyariykusurqankiña. Ñoqaga hamurqani chay uya-

risusqaykita qanman willanaypaqmi. Payqariki llumpaytam kuyasunki. Chaynaqa allinta yuyaymanaspayá chay imam qawasqaykimanta entiendenaykipaq uyariway:

- ²⁴ Qanchis chunka semanam
 llaqtamasikikunapaq tanteasqa kachkan.
 Diospaq sapaqchasqa Jerusalem llaqtaykipaqqas
 hina chaynallam kachkan.
 Chayraqmi mana kasukuq kayninkupas tukunqa.
 Chayraqmi huchallikuyninkupas taninqa.
 Chayraqmi mana allin rurasqankupas
 pampachasqa kanqa.
 Wiñaypaqñam ruranqaku paykunaqa
 allin kaqkunatapas.
 Chayraqmi cumplikunqa
 revelacionnikipi imam qawasqaykipas.
 Chayraqmi cumplikunqa
 Diosmanta willakuqkunapa imam willakusqankupas.
 Diosllapaqña sapaqchasqam kanqa
 Chuyay-chuyay kaqqas.
- ²⁵ Daniel, kay willasqatayá yachay sumaqta.
 Daniel, kay willasqatayá entiendey sumaqta.
 Kamachikuy lloqsimuptinmi
 Jerusalem llaqta huktawan hatarichisqa kanqa.
 Kamachikuy lloqsimuptinmi
 Jerusalem llaqta mosoqmanta perqasqa kanqa.
 Chay tiempomanta huk Akllasqa Kamachikuq hamunankamam
 pasanqa qanchis semanakuna.
 Pasanqataqmi soqta chunka
 iskayniyoq semanakuna.
 Chay tiempopiñam rurasqa kanqa
 Jerusalem llaqtapa plazankuna.
 Chay tiempopiñam Jerusalem llaqtapa
 yarqankunapas rurasqa kanqa.
 Aswanqa sasachakuy tiempokunapiñam
 chaykunaqa rurasqa kanqa.
- ²⁶ Chay soqta chunka iskayniyoq semanakunam pasarunqa.
 Hinaptinmi chay Akllasqa Kamachikuq wañuchisqa kanqa.
 Mana imayoq kasqanraykum
 payqa wañuchisqa kanqa.
 Jerusalem llaqtatapas hamuq kamachikuqpa
 tropankunam tuñirachinqa.
 Chaypi kaq santuariotapas paykunamá tuñirachinqa.
 Lloqlapa apamusqan hinam puchukayqa chayaykamuchkanña.
 Chayna puchukanankamam kanqa guerraskunallaña
 hinaspa Diospa tanteasqan purmachiykunallaña.
- ²⁷ Chay kamachikuqmi huk semanapuni

achka runakunawan takyaq contratota ruranqa.
 Ichaqa chawpi semanallapiraqmi harkakurunqa
 Diospaqpas animalkuna wañuchinankuta.
 Ichaqa chawpi semanallapiraqmi harkakunqa
 Diosmanpas kawsay ofrendakuna qonankuta.
 Templopa hawanpipas
 purmachina millakuypaq kaqkunatam churanqa.
 Chay citasqa purmachiq hamuqpa wañunankamam
 chayna churasqaqa kanqa.

Mayu patanpi imam Danielpa rikusqanmanta

10 ¹Persia nacionpa reynin Ciro kimsa watamanña gobiernachkaptinmi Beltsarwan sutichasqa Daniel chaskirqa huk revelacionta, chay cheqap revelacion chaskisqanpiqa paymi qawarqa huk hatun guerramanta. Danielqa entienderqam chay revelacionpa imam ninantapas. Chaytaqa entienderqa huk revelacionpi qawaspanñam.

²Chay punchawkunapim ñoqa Daniel llakisqallaña kachkarqani kimsa semana-puni. ³Manam mikurqanichu miski mikuykunatapas nitaq aychatapas. Vinotapas manam malliykurqanichu, miski asnaq aceitewanpas manam untakurqanichu chay kimsa semana cumplikunankama. ⁴Punta kaq killapa iskay chunka tawayoq punchawninpi ñoqa kachkarqani Tigris sutiyoq hatun mayupa patanpi. ⁵Altota qawarispaymi rikururqani linomanta pachayoq runata, paypaqa weqawnin watananpas kasqa qori puromantam. ⁶Paypaqa cuerponpas topacio alhaja rumi hinam kasqa, uyanpas kasqa lliypay hina kacharichkaqmi, ñawinkunapas kasqa lenguachkaq nina hinaraqmi, brazonkunawan chakinkunapas lluchkay-lluchkay rurasqa bronce hinam llipipipisqa, rimasqanpas nana-nanaq runakunapa rimasqan hinaraqmi uyarikurqa.

⁷Chay revelaciontaqa ñoqallamá rikurqani, ñoqawan kуска kaq runakunaqa manam rikurqakuchu, paykunamanqa hatun mancharikuy yaykuruptinmi ayqekurqaku pakawankupaq. ⁸Ñoqaqa sapallaymi tarikurqani chay hatun revelacionta chaskispayqa, uyaypas ayayaruptinmi ñoqaqa manaña kallpayoq rikurirurqani. ⁹Rimasqanta uyariruspaymi qonqoranpa pampaman wichiyrurqani. ¹⁰Hinaptinmi huk maki hapiykuwaspan katkatatachkaqta tawanpaman qonqoraykachiwarqa. ¹¹Paymi niwarqa:

—Diospa kuyasqan Daniel, allinta uyariy kay rimapayasqayta. Hatariyá, ñoqa-qariki qanmanmi kachamusqa karqani —nispá.

Chay rimapayawasqanta tukuykuptinmi katkatatastin sayarirurqani. ¹²Chaymi payñataq niwarqa:

—Ama manchakuychu Daniel, qanmi Diosnikipa ñawpaqinpi sasallaña kaqkunata entiendeyta munarqanki, paypa ñawpaqinpi humillakusqaykiraykum chay punta kaq punchawmantaraq payqa mañakusqaykita uyarispan kachamuwarqa. ¹³Aswanqa Persia nacion nanachikuq angelmi harkaramuwarqa iskay chunka hukniyoq punchaw ichaqa kamachikuq angelkunamanta Miguelmi hamurqa yanapawanapaq, payqariki hamurqa Persia nacionpa reyninkunawan sapallay qeparusqayraykum. ¹⁴Ñoqaqariki hamurqani hamuq punchawkunapi imam llaqtamasikikuna pasanmanta willaqmi, chay imam qanman qawachisqayqariki hamuq punchawkunaparaqmi —nispá.

¹⁵Chaynata rimapayawachkaptinmi pampata qawachkarqani mana rimaña.

¹⁶Hinaptinmi runaman rikchakuq angel qonqaymanta llapchaykuwarqa simiyta chaymi ñawpaqniypi sayaqta rimapayarqani:

—Taytáy, chay imam qawachiwasqaykim hukmanyarachiwaspan mana kallpayoqta ruraruwan. ¹⁷Taytáy, eqo runallaykiqa ñimaynataq qanwan rimayman kaynaña mana kallpayoq kachkaspayqa chaynataq samayniypas chinkaruchkaptinñaqa? —nispa.

¹⁸Kallpanchawanpanpaq chay runaman rikchakuq angel huktawan hapiykuwaspanmi ¹⁹niwarqa:

—Diospa kuyasqan Daniel, amayá qamqa manchakuychu nitaq hukmanyaychu, qamqa aswan-aswanyá kallpanchakuy —nispa.

Chaynata rimapayawachkaptinmi kallpanchakuspay payta nirqani:

—Taytáy, rimapayawayñayá ñamiki kallpanchaykuwankiña —nispa.

²⁰Paymi niwarqa:

—¿Yachankichum imapaqmi qanman hamusqayta? Kunanqariki kutirisaqñam Persia nacion nanachikuq angelwan peleanypaq, paywan peleayta tukuruptiyñataqmi hamunqa Grecia nacion nanachikuq angel. ²¹Kunanmi nisqayki cheqap kaqmanta rimaq libropi imam qellqasqa kasqanta. Paykunawan peleaptiyqa manam pipas yanapawan-chu. Yanapaspaqa-yanapawan Israel nacion nanachikuq Miguel sutiyoq angellam.

11 ¹Media nacionniyoq Rey Dario gobiernayta qallarichkaptinmi payta kallpanchaspay waqaycharqani. ²Kunanmi ichaqa cheqap kaqta yachachisqayki:

Norte lawpi hinaspas surlawpi reykunamanta

—Persia nacionpiqa gobiernanqa kimsa reykunaraqmi, paykunapa qepantañataqmi gobiernananpaq hatarinqa tawa kaq rey, chay reyqa kimsantin reykunamantapas aswan apu-apum kanqa. Chay reymi apullaña kasqanrayku ancha munaychakuqllaña kanqa hinaspam payqa llapallanta hatarichinqa Grecia nacionpa contranpi. ³Chaymantañataqmi hatarimunqa guerrakunapi anchallaña peleaq rey, llumpay atiywan munaychakuspam imam munasqanta ruranqa ⁴ichaqa chayna hatariruspan gobiernachkaptinñataqmi chay gobiernonqa rakinasqa kanqa tawa parteman. Chay reypa munaychakusqanqa manam qosqachu kanqa mirayninkunamanpas, chay gobiernonpas manataqmi kanqa ñawpaq tiempopni hina ancha atinyoqchu. Chaynaqariki kanqa chay gobiernon wichichisqa kasqanraykum hinaspapas manaña mirayninmanta kaq runapa gobiernasqan kasqanraykum.

⁵Surlawpi kaq reymi aswan-aswan atinyoq kanqa ichaqa paymantapas aswan atinyoqraqmi rikurirunqa guerrakunapi anchallaña peleaq reypa tropankunapa huk kaqnin jefen, chay tropakunapa jefenmi munaychakunqa hatu-hatun nacionpi-raq. ⁶Ichaqa watakunapa pasasqanman hinam paykunaqa iskayninku huk contratota ruranqaku, surlawpi kaq reypa warmi churinmi casarakunapanpaq rinqa norte lawpi kaq reyman chaynapi chay contrato rurasqankuqa allin takyananpaq. Ichaqa chay warmi churinga manam munaychakunqachu. Qosanpas mana munaychakusqanraykum mana takyanqachu. Chay reypa warmi churingariki pusaqninkunapiwanmi traicionasqa kanqa, traicionasqataqmi kanqa taytan reypas chaynataq chay tiempopi warmi churinta yanapaqninpas. ⁷Ichaqa chay warmipa huk kaqnin ayllunmi norte lawpi tropakunapa contranpi hatarirunqa, reypa murallasqa llaqtanman yaykuruspanmi paykunapa contranpi peleaspan lliwta vencerunqa. ⁸Chaynapim chay warmipa ayllunqa Egipto nacionninman apakunqa chay vencerusqan reypa taytacha-mamachankunatapas, qori-qollqemanta alhajankunatapas, norte lawpi reywanqa manañam peleanqachu tumpa unayneqkama. ⁹Chaywanpas norte lawpi kaq reymi hatarinqa surlawpi kaq reypa nacionninpa contranpi ichaqa mana imayoqmi nacionninman kutirikunqa.

¹⁰—Ichaqa norte lawpi reypa churinkunam guerrapaq alistakuspanku hatarichinqaku nana-nanaq tropakunata, chaynapim paykunaqa lloqla hinarraq mastarikunqaku, surlawpi reypa murallasqa llaqtanman chayanankukamam hukta-wan paykunaqa guerrawan rinqaku. ¹¹Norte law tropakunapa chayamusqanwanmi surlawpi reyqa llumpa-llumpayta piñakurunqa hinaspa lloqsinqa chay nana-nanaq tropakunawan peleaq hinaspa pasaypaqta vencerunqa. ¹²Chay nana-nanaq tropakuna vencerusqanwanmi surlawpi kaq reyqa llumpa-llumpayta hatunchakunqa, ichaqa achka waranqa tropakunata wañurachispanpas manam payqa unaypaqchu munaychakunqa. ¹³Norte lawpi reyñaataqmi hukta-wan huñurunqa nana-nanaq ñawpaq tropakunamantapas aswan achkatarraq, chaynapim payqa watakuna pasaruptin surlawman kutirinqa chay nana-nanaq allin armasqa tropankunawan.

¹⁴—Hina chay tiempopim achkaq runakuna hoqarikurunqaku surlaw reypa contranpi, chay runakunawan kuskataqmi hoqarikurunqaku dañolla ruraq wakin llaqtamasikikunapas, chaynapim chay qanman qawachisqayqa cumplikunqa, ichaqa chay llaqtamasikikunapaq manam atinqakuchu imam munasqanku rurayta. ¹⁵Norte lawpi reymá surlawpi murallasqa llaqtaman chayarunqa hinaspa chay murallapa qepanpi allpakunata huk hawaqlaman montonaruspa chay llaqtapi kaqkunata vencerunqa. Surlaw reypa tropankunapaq manamá atinqakuchu enemigon tropakuna imaynam harkayta, wakin akllasqa kallpasapa soldadonkunapas mana kallpayoqñam rikurirunqa. ¹⁶Chaynaqa chay norte lawmanta hamuq reymi tukuy munasqanta rurakunqa chay vencerachikuq enemigonkunawan, manam pipas atinqachu paypa contranpi sayariytaq. Chay reyqa Kuyayllapaq Allpapiña *yachakuspanmi munaychakunqa, paypaqa makillanpim kanqa chaypi kaqkunapas purmarachinapaq. ¹⁷Chay reyqa munanqataqmi surlawpi tukuy ima hapikuykuytapas, chaypaqmi surlawpi reywan huk contratota ruranqa, chay contrato allin lloqsinanpaqmi warmi churinwanpas casarachinqaraq chay surlawpi reyta, chaynataqariki ruranqa chay surlawpi reypa gobiernonta yanqacharunanpaqmi, chay tanteasqankunaqa manam cumplikunqachu. ¹⁸Chay norte lawpi nacionniyoq reyqa munapayanqataqmi lamar qochapa patanpi llaqtakunatapas, chaypi *yachakunatapas guerrawanmi vencerunqa. Ichaqa chay reypa hatunchakuynintaqa chinkarachinqa tropakunapa huk kaqnin jefenmi hinaspa chay reypa penqay rurasqankunatapas hina kkillanman kutiykachinqa. ¹⁹Chaynapim chay norte law reyqa kutikunqa nacionninpi murallasqa llaqtanmanña ichaqa kutichkaspanmi vencerachikuspan wañurunqa, payqa pasaypaqtañamá chinkarunqa.

²⁰—Paypa rantinpi hatariq reyñaataqmi impuesto cobraqta kachanqa gobiernonpa sumaq kaynin takyachinanpaq, ichaqa manapas unay tiempopim chay reytaqa wañurachinqaku, manamá payqa wañunqa piñanakuypichu nitaq guerrapichu.

²¹—Paypa rantinpiñataqmi rey kananpaq hatarinqa huk cheqniipay runa, ichaqa paytaqa manam reyta hinachu respetowan qawanqaku. Payqariki rikuriramunqa runakuna hawka kawsakuchkaptinkum, artellawanñam gobiernopa reynin rikurirunqa. ²²Payqa kallpasapallaña lloqla hinam vencerunqapuni enemigonkuna hatariqtapas, paykunawan kuskam contratota ruraq kamachikuqpas wañuchisqa kanqa. ²³Chay cheqniipay reyqa contrato ruraqmasinkunatapas engañarunqam, aslla qatinqiyoq kachkaspanpas payqa gobiernaqñam rikurirunqa. ²⁴Hawka kawsakuq hinaspa tukuy imapa kasqan lawkunaman yaykuruspanmi ruranqa taytanpa hinaspa abuelonkunapapas mana rurasqankunata. Payqa soldadonkunamanmi aypunqa guerrawan tukuy ima qechusqanta, aypunqataqmi qori-qollqe salteasqankutapas. Payqa tanteanqam murallasqa llaqtakunapa contranpipas ichaqa chay tanteasqankunaqa manam unaypaqchu kanqa.

²⁵Sonqonpi hoqarikuspanmi kallpancharikuspa nana-nanaq tropankunawan ringa surlaw reyqa contranpi. Surlawpi reypas nana-nanaq kallpasapa tropankunawanmi alistakuykuspa guerraman yaykunqa ichaqa runakunapa traicionasqan kasqanraykum enemigonkunataqa mana vanceyta atinqachu. ²⁶Paytaqa mesanpi mikuqmasillan-kunam wañurachinqaku, paypaqariki nana-nanaq tropankunapas lloqllapa apasqan hinam rikurirunqa, achka-achkallañam soldadonkuna wañurunqa. ²⁷Chay iskay reykunaqa mana allin runakuyllapi piensaspankum tiyaykunqaku huk mesallapi hinaspam ninakunqaku llullakunallata ichaqa yanqapaqmi chaykunataqa rimanakunqaku, manaraqmiki Diospa señalasqan tiempoqa chayamunqaraqchu. ²⁸Chay norte lawmanta hamuq reyqa nacionninmanmi kutikunqa guerrapi qechusqan qori-qollqekunata aparikuspan, chayna kutistinmi payqa Diospa contratonpa contranpi hatarinqa, payqa imam munasqankunata ruraruspanmi nacionninman kutikunqa. ²⁹Ichaqa señalasqa tiempo chayamuptinmi surlawman huktawan kutiringa ichaqa chay kutipiqa manam puntapi hinachu vancenqa. ³⁰Payqa intipa seqaykunan lawmanta buquekunapi hamuq tropakunawanmi harkasqa kanqa hinaspam hukmanyasqallaña ripukunqa. Diospa contratonpa contranpi llumpayllataña piñakuruspanmi millakuypaq kaqkunata ruranqa, huktawanmi payqa Diospa contrato rurasqan qepanchakuqkunata favorecenqa.

³¹—Atiyiniyoq kasqanraykum Diospa temlonpi kaq amparakuna wasipipas millakuypaq kaqkunata ruranqa, harkakurunqam Diospaq sapa punchaw animalkuna wañuchinankutapas, chaypim churarunqaku purmachiq millakuypaq kaqtapas. ³²Diospa contraton qepanchakuqkunatam chay reyqa sumaq artellawanña rimaspan rantiypaq-rantirunqa, Diosninku reqsiq runakunam ichaqa kallpanchakuspa ruranqaku. ³³Llapa runakunamanta allin yuyayniyoq kaqkunam yachachinqaku achka-achka runakunata ichaqa paykunapa wakinninkum tiempopa pasasqanman hina guerrapi ñakarispas kañasqa kanqaku, wakinñataqmi imallankutapas qechurachikuspan preso ringaku. ³⁴Ichaqa chayna ñakarichisqa kachkaspankum tumpallatapas yanapasqa kanqaku, achkallaña runakunam artellawanña rimaspa paykunaman hukllawakurunqa. ³⁵Yachayniyoq wakin runakunapas humillachisqam kanqaku, chayna ñakarichisqaqa kanqaku metal chulluchisqa hina chuyanchasqa kanankupaqmi. Paykunaqa mana allinmanta rakisqa kaspankum mana huchayoqña kanqaku. Chaynaqariki tarikunqaku tukupay tiempo chayamunankamam, chaynam señalasqa kachkan cumplikunanpaq.

³⁶—Norte nacionniyoq reymi ruranqa tukuy imam munasqanta, hatunchakuspanmi kaynata ninqa: “Noqaqariki kachkani llapallan dioskunapapas hawanpim” nispa. Payqa cheqap Diospa contranpipas admirakuypaq kaqkunatam rimanqa. Payqa tukuy imapim allinllaña lloqsinqa Diospa piñakuynin wichiyyunankama. Diosqariki ruranqapunim imam tanteasqantaqa. ³⁷Chay norte nacionniyoq reyqa manam kaqpaqpas hapinqachu abuelonkunapa diosnintapas, warmikunapa yupaychasqan diostapas nitaq mayqen diostapas. Payqariki hapikunqa llapallan dioskunamantapas aswan hatunpaqmi. ³⁸Yupaychaspaga-yupaychanqa murallasqa llaqtakuna yanapaq diostam, chay diostaqa manam reqsirqakuchu abuelonkunapas. Chay reyqariki chay diostam yupaychanqa qori-qollqewan, sumaq alhaja rumikunawan hinaspas achka valorniyoy kaqkunawan. ³⁹Payqa mana yaykuy atina murallasqa llaqtakunatam vancenqa huklaw nacionniyoq runakunapa diosninpa yanapakuyininwan, premianqataqmi reyninkupaq chaskiq runakunatapas. Chay runakunata hatunchaspanmi achka runakunapi gobiernaq kanankupaqña churanqa, chakrakunatapas paykunamanqa yanapasqanmantam parteykaringa.

⁴⁰—Tukupay tiempo chayamuptinmi chay norte lawpi reytaqa guerrawan hapirunqa surlawpi kaq rey. Ichaqa chay norte lawpi reymi wayra para hinaraq mastarikunqa paypa contranpi. Chay norte nacionniyoq reyqariki pasanqa guerrapaq carretankunawanmi chaynataq sillada tropankunawanmi hinaspa nana-nanaq buquenkunawanmi, payqa chayarunqa nacionpi lloqla kallpachkaq hinaraqmi. ⁴¹Chay norte nacionniyoq reyqa yaykunqataqmi Kuyayllapaq Allpamanpas hinaspaq wañurachinqa achka-achka runakunata, Edom nacionniyoq runakunawan Moab nacionniyoq runakunataq paymantam ayqekunqaku, ayqekunqakutaqmi Amonpa mirayninmanta allin reqsisqa runakunapas. ⁴²Achka nacionkunapi munaychakuptinmi Egipto nacionpas mana lluptinqachu. ⁴³Payqa hapikuykunqam chay Egipto nacionpa qori-qollqenkunatapas chaynataq ancha valorniyoy kaqkunatapas, Libia nacionniyoq runakunapas Cus nacionniyoq runakunapiwanmi paypa serviqninña rikurirunqaku. ⁴⁴Ichaqa intipa qes-pimunan lawmantawan norte lawmantam uyarirunqa mancharikuyapaq noticiakunata, piñakuyllawanñam lloqsinqa tukuy imatapas purmachinanpaq hinaspa achka-achka runakunata wañuchinanpaq. ⁴⁵Chay reyqa sumaqlaña carpankunatam sayachinqa lamar qochamanta Diospaq sapaqchasqa Kuyayllapaq Moqoman riq ñanpi, ichaqa chayllapi wañunan tiempo chayaramuptinmi manaña pipas yanapanqachu.

Tukupay tiempopa chayamunanmanta

12 ¹—Chay tiempopim rikurimunqa Miguel sutiyoq hatun kamachikuy angel, payqariki llaqtamasikikunata nanachikuy angelmi.

Chay tiempoqa ñakariy tiempom kanqa.
Nacionkunapa rikurisqanmantapas
manam karqachu chayna tiempoqa.
Manataqmá chayna ñakariyqa karqachu
chay tiempokamaqa.

Ichaqa chaywanpas chay tiempopim
llaqtamasikikuna librasqa kanqaku.
Libropi qellqasqa sutiyoqkunam
lliw librakunqaku.

² Allpapi achkallaña puñuqkunam
rikcharichisqa kanqaku.
Wiñaypaq kawsanankupaqmi
wakinqa kawsarimunqaku.
Wakinñataqmi penqaypaq kawsarimunqaku.
Wiñay mancharikuyapaqmi kawsarimunqaku.

³ Yachayniyoq runakunataq
mana puyuyoq cielokuna hinam kancharinqaku.
Achkallaña runakunata allin ruraymanña pusaqkunataq
lucrokuna hinam wiñaypaqña kancharinqaku.

⁴—Ichaqa Daniel, kay willasqaykunataq libropiyá wichqarayña hinaspayá tukupay tiempo chayamunankama selloykuy. Achkallaña runakunam kaymanwakman purinqaku aswan-aswan yachayniyoq karuyta munaspanku —nispa.

⁵Ñoqa Danielmi qawarispay rikurqani iskay runakunata, hukninmi sayachkasqa mayupa waklaw chimpanpi, hukninñataqmi sayachkasqa mayupa kaylaw chimpanpi. ⁶Hukninmi tapurqa chay mayupa hawanpi sayaq linomanta pachayoq runata:

—¿Haykapitaq cumplikunqa kay admirakuypaq kaqkunaqa —nispa.

⁷Hinaptinmi chay mayupa hawanpi sayaq linomanta pachayoq runa makinkunata altoman hoqarirqa hinaspam kawsaq Diosrayku juraspan nirqa:

—Kaykunaqa cumplikunqa kimsa tiempo partenmantañam, Diospa sapaqchakusqan runakunapa atiyin puchukarachi q runa chinkachisqa kaptinñam tukuy kaykunaqa cumplikunqa —nispa.

⁸Chay uyarisqayta mana entiendespaymi payta tapurqani:

—Taytáy ¿imaynataq kanqa tukuy kaykunapa tukupayninqa? —nispa.

⁹Hinaptinmi payñataq niwarqa:

—Qamqa pasakuyñayá Daniel. Tukuy kay willasqaykunaqa wichqasqa kaspanmi tukupay tiempokama sellasqa kanqa. ¹⁰Achkallaña runakunam mana allin ruraykunamanta rakikuspa mana huchayoqña rikurinaku, metal chulluchisqa hinam paykunaqa chuyanchasqa kanqaku. Mana allinlla ruraqkunam ichaqa hina mana allinllata ruranqaku, paykunaqa manam imatapas entiendenqakuchu, entiendenqakuqa yachayniyoq runakunallam. ¹¹Diosman sapa punchaw animal ofrecena tanirachisqankumantam otaq Diospa temponpi purmachina millakuypaq kaqkunata churasqankumantam pasanqa waranqa iskay pachak isqon chunkan punchawkuna. ¹²iMayna kuisqam kanqa pacienciawan waranqa kimsa pachak kimsa chunka pichqan punchawkunakama chayaqqa! ¹³Daniel, qamqa punchawnikikuna tukunankama kawsaspayá samakuyña, qamqa puchukay punchawkunapiñam hatarimunki tupaqnika chaskinaykipaq —nispa.